

DE

1942 – TRIDESET LET – 1972

DELAVSKA ENOTNOST

2. SEPTEBRA 1972 – ŠT. 35 – L. XXIX

Mercator 461 PRODAJALN

POLEMIKA • POLEMIKA • POLEMIKA • POLEMIKA

PREDSEDNIK PRIPRAVLJALNEGA ODBORA ZA ORGANIZACIJO ZDRUŽENEGA GRADBENEGA PODJETJA GIPOSS LOJZETA CAPUDRA O DOSEDANJI RAZPRAVI V SINDIKATIH NA TEMO: ZDRUŽEVANJE V SLOVENSLEM GRADBENIŠTVU

Sindikati in združevanje

Te dni smo v uredništvu prejeli polemichen prispevek predsednika pripravljalnega odbora za organizacijo združenega gradbenega podjetja GIPOSS Lojzeta Capudra, v katerem ocenjuje dosedanje razprave in poglede sindikata gradbenih delavcev oziroma republiškega odbora na dosedanja proces združevanja v slovenskem gradbeništvu. V tem svojem polemichnem zapisu avtor razkriva v marsičem drugačne poglede na ta proces in opozarja sindikate, naj ne vdirajo skozi sicer odprta vrata.

Polemike Lojzeta Capudra smo bili v uredništvu veseli, njegov prispevek bi z veseljem objavili, tudi če se ne bi skliceval na določila zakona o tisku. Tudi vrata Delavske enotnosti so namreč na stečaj odprta vsem, ki kakorkoli lahko prispevajo k temu, da bi prišli do čim boljših rešitev. To je v našem skupnem interesu, zato želimo, da prispevek Lojzeta Capudra razprave na to temo ne bi sklenil.

Uredništvo DE

„Delavska enotnost“ je 1. in 15. julija objavila dva prispevka, ki zadevata proces združevanja v slovenskem gradbeništvu in še posebej v poslovnem združenju GIPOSS. Prispevka, ki nosita naslova „Združevanje v predalu“ in „Eden ali več petelinov na domačem dvorišču“, zavajata javnost z maličenjem nekaterih dejstev. V obeh prispevkih so nekatera dejstva nedopustno posplošena in napačno interpretirana, brez navedbe kakršnihkoli argumentov. Ni naš namen, da bi se spuščali v polemiko s takšnimi informacijami, ki jih praksa sama demantira, imamo pa za svojo dolžnost, da javnosti prikažemo dejstva, kakršna v resnici so.

striji gradbenega materiala zaostaja za procesom integracije v gradbeništvu Jugoslavije. Za to, da imamo v Sloveniji na tem gospodarskem področju 270 razdrobljenih podjetij, je veliko objektivnih in subjektivnih vzrokov, ki niso značilni samo za gradbeništvu, temveč za celotno slovensko gospodarstvo. Napore za pospešeno združevanje spremlja veliko problemov in težav, ki smo jih kritično ocenili na posvetovanju, za katerega je dal pobudo CK ZKS.

ZDRUŽEVANJE V SLOVENSLEM GRADBENIŠTVU

Res je, da združevanje v slovenskem gradbeništvu in indu-

Vendar je trditev, da ni mogoče govoriti o nobenem pomembnejšem rezultatu, kar zadeva proces združevanja v slovenskem gradbeništvu, nesmišeln, ki zaničuje vse tiste napore in prizadevanja, ki so bili storjeni v delovnih kolektivih, da je prišlo do znatnih premikov tudi v tem smislu. Že več kot deset let obstaja poslovno združenje

IMOS, ki povezuje 13 podjetij. Organizacija poslovno tehničnega sodelovanja GAST lahko dokaže svoje rezultate na gradbišču nove avto ceste. Poslovno združenje GIPOSS, ki vključuje 8 gradbenih podjetij s približno 11.000 zaposlenimi, ki ustvarjajo skoraj 1,5 milijarde letne realizacije, je tudi v sedmih letih svojega obstoja nesporno doseglo nekatere vidne rezultate. Na podlagi doseženih rezultatov je vznikla pobuda v tem poslovnem združenju za ustanovitev združenega gradbenega podjetja, ki je naletela na javno politično podporo. Torej rezultati so, vendar z njimi tudi v delovnih organizacijah niso zadovoljni, zato hočejo naprej, v višje organizacijske oblike, še posebej v PZ GIPOSS, kjer intenzivno, čeprav na zunaj ne izgleda tako, pripravljajo ustanovitev združenega podjetja ob sočasnem konstituiranju TOZD. (Nadaljevanje na 5. strani)

NOVA BLAGOVNICA V MARIBORU

KOVIT MARKET

GRAJSKI TRG 1

V OKVIRU

Zadeva nas vseh!

Kot je razvidno iz predgovora k osnutku Kodeksa samoupravljavcev Jugoslavije, se je ideja o pripravi kodeksa porodila v času priprav na II. kongres samoupravljavcev Jugoslavije. Tedaj so bila tudi že opredeljena temeljna vprašanja, ki naj bi jih obravnaval ta dokument. Po tej zasnovi naj bi kodeks v prvi vrsti izrazil temeljni družbeno-ekonomski odnos združenega dela, pomen družbenega dogovarjanja o merilih delitve, načela delitve po delu, odnose vzajemnosti in medsebojne solidarnosti, bistvo in oblike odgovornosti v samoupravni družbi, pravice in svoboščine ter moralne norme ravnanja v samoupravni družbi.

Tako naj bi torej kodeks temeljil na novih demokratičnih, družbeno-ekonomskih odnosih, ki seveda terjajo tudi novo in posebno odgovornost ter etiko človeka kot proizvajalca in samoupravnika. (Nadaljevanje na 3. strani)

Letošnje XVI. republiško tekmovanje traktoristov je bilo v Ptuj. Za naslov najboljšega se je potegovalo 32 tekmovalcev, ki so na področnih tekmovanjih dosegli najboljše uvrstitve. V teoretičnem znanju, spretnosti vožnji in oranju je v ekipni razvrstitvi zmagala 3-članska ekipa KIK „Pomurka“, med posamezniki pa Štefan Bukvič, prav tako iz „Pomurke“. Štefan je tokrat že tretjič dosegel naslov republiškega prvaka, obenem pa je bil najboljši tudi v vseh treh disciplinah. — A. AGNIČ

pravi naslov za denarne zadeve ljubljanska banka

vreme ni zanesljivo zanesljiv je imdip

IZ PREDKONGRESNE DEJAVNOSTI RADOVLJIŠKIH SINDIKATOV

Vse v znamenju stabilizacije

Sredi živahnih organizacijskih, kadrovskih in vsebinskih priprav na VIII. kongres Polna podpora ponovni kandidaturi TONETA KROPUŠKA in IVA TAVČARJA

Sindikati radovljiške občine se na svojstven način vključujejo v priprave na jesenski kongres ZSS. Majska konferenca občinskega sindikalnega sveta je namreč med svojimi sklepi odločno poudarila zahtevo, naj sleherna delovna organizacija in vsak posameznik v občini prispeva svoj delež k stabilizaciji

gospodarskih in političnih razmer. Že nekaj mesecev, natančneje od spomladi letos, spodbuja vodstvo občinskega sindikalnega sveta delovne kolektive, da izkoristijo vse možnosti za večjo proizvodnjo in racionalnejše gospodarjenje. Radovljiški sindikati zato vsestransko podpirajo akcijo Plamena iz Kroke

za stabilizacijo našega gospodarstva, za katero menijo, da mora prav pri svojem izvoru, torej v občini Radovljica, prerasti v vsesplošno gibanje, ki so ga na kratko označili kot „delo z naporom za več dela“, pri čemer umljivo velja poiskati čim več racionalnih rešitev v prizadevanjih za večjo proizvodnost ob

manjših stroških in zmernejši porabi. „Ob tem je potrebno vztrajno politično delo in prepričevanje, da lahko le z delom prispevamo k večjim rezultatom in da zbudimo med delovnimi kolektivi in ljudmi večjo zavest in (Nadaljevanje na 2. strani)

FOTO KRONIKA ● FOTO KRONIKA ● FOTO KRONIKA

V sredo, 30. avgusta, so se v Ljubljani sestali predsedniki občinskih, medobčinskih, obalnega in ljubljanskega mestnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva ter predsedniki svetov republiškega odbora in se dogovorili o poteku uresničevanja delovnega programa republiškega odbora in njegovih organov do konca letošnjega leta. Udeleženci razgovora so tudi podprli solidarnostno akcijo za pomoč prizadeti severovzhodni Sloveniji.

SINDIKATI V ZASAVJU SREDI PRIPRAV NA VIII. KONGRES ZSS

Zakaj brez žensk?

Po dosedanjih podatkih bo na volilnih konferencah v Zasavju 230 elektorjev in članov predsedstev sindikalnih svetov, ki bodo izvolili 14 delegatov za VIII. kongres – in to šest v Trbovljah, po tri v Zagorju ob Savi in Hrastniku in dva v Litiji. Volilne konference v Zasavju naj bi bile opravljene do 15. septembra.

Kaže, da bodo v Zasavju izkoristili volilne konference za vsebinske priprave na VIII. kongres. Razpravljali bodo namreč o kongresnem gradivu, ki jim ga bo te dni poslal republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, in o nadaljnji vlogi osnovnih organizacij in sindikatov kot politične organizacije v našem družbeno-političnem sistemu.

V Litiji so se odločili na občinski volilni konferenci spregovoriti tudi o dosedanjem

uresničevanju ustavnih dopolnil in še posebej o ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela. Na konferenci naj bi med drugim ugotovili, kaj so doslej storili v posameznih delovnih organizacijah za uresniči-

tev ustavnih dopolnil, koliko temeljnih organizacij združenega dela nameravajo ustanoviti in kakšne bodo njihove dolžnosti in pravice. Sicer pa je predsedstvo občinskega sindikalnega sveta Litija na svoji zadnji seji pooblastilo tudi svojo komisijo za razvoj samoupravljanja, naj izvede anketo o tem vprašanju v vseh podjetjih. Z rezultati in ugotovitvami pa bodo seznanili udeležence občinske volilne konference.

Dosedanjim kadrovskim pripravam v Zasavju na rob pa naslednje: po dosedanjih podatkih skorajda nikjer niso evidentirali za možne delegate na VIII. kongresu slovenskih sindikatov delavk, čeprav jih je med vsemi zaposlenimi v Zasavju skoraj 40%. Ali ne bi bilo prav, če bi med štirinajstimi delegati iz Zasavja na VIII. kongresu sodelovalo vsaj nekaj žensk?

-m-

PRED OBRAČUNOM

Na volilni konferenci slovenjgraških sindikatov bodo ocenili, kako se uresničujejo njihova stališča o stanovanjski politiki in o usmerjanju delitve

Čeprav čas dopustov še ni povsem minil, je navzlic temu že nekaj časa čutiti okrepljeno dejavnost slovenjgraških sindikatov tako v delovnih organizacijah kot v občinskih organih. Kot je povedal predsednik Občinskega sindikalnega sveta Slovenj Gradec Peter Bernard, so že pred časom v posebnem pismu predlagali vsem samoupravnim organom delovnih organizacij in vodstvom osnovnih organizacij sindikata, da

ugotovijo, kako so uresničevali stališča slovenjgraških sindikatov o stanovanjski gradnji ter o usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov, o čemer bodo razpravljali tudi na bližnji volilni konferenci slovenjgraških sindikatov.

Sicer so te dni na področju občine Slovenj Gradec posvetovanja, ki sta jih skupaj pripravila predsedstvo OSS Slovenj Gradec in komite OK ZK Slovenj Gradec, na katerih razpravljajo o izdelavi analize o uveljavljanju ustavnih dopolnil ter o ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela.

V ponedeljek, 4. septembra, pa se bo sestal plenum slovenjgraškega občinskega sindikalnega sveta. Razpravljali bodo o vključevanju delavcev iz Mislinjske doline v akcijo za zbiranje pomoči prizadetim področjem v severovzhodni Sloveniji. Na dnevnem redu te seje pa bodo tudi kadrovske priprave na VIII. kongres Zveze sindikatov Slovenije in sklic volilne konference.

Kot računajo, bo volilna konferenca slovenjgraških sindikatov 13. septembra; na njej bodo pregledali, kako so samoupravni organi delovnih organizacij in vodstva osnovnih organizacij sindikata uresničevali sprejete sklepe prejšnjih sindikalnih konferenc o stanovanjski politiki ter o usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov.

Sicer pa bodo slovenjgraški sindikati, kot je povedal predsednik Peter Bernard, do konca leta pripravili in obravnavali še analizo o samoupravljanju in samoupravnih odnosih v delovnih organizacijah v Mislinjski dolini. Te dni je občinski sindikalni svet poslal delovnim organizacijam anketne liste, da bi zbral podatke o sistemu samoupravljanja v delovnih organizacijah ter mnenja samoupravljalcev o tem, kako se samoupravljanje v Mislinjski dolini tudi dejansko uveljavlja, kdo in kako odloča, kako so upoštevani predlogi delavcev in drugo.

(AN)

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE:

Že več let sem zaposlen na železnici; ker sem doma iz druge republike in grem večkrat domov, sem zainteresiran za brezplačno karto za potovanje z železnico, ki jo imajo vsi moji sodelavci. Takšno karto sem že imel, vendar mi jo je podjetje odvzelo, ker sem jo ob neki priložnosti posodil znancu. Čeprav sem večkrat pisмено in ustno prosil, da mi podjetje karto vrne, je ne dobim. Smatram, da se mi godi krivica, saj imajo vsi drugi delavci pravico do določenega števila brezplačnih voženj. Ali podjetje ravna prav, ko mi brezplačne karte noče vrniti oziroma dati nove? Ali lahko podjetje zaradi tega tožim?

T. S. – Ljubljana

ODGOVOR:

Sami ste povedali, da vam je podjetje karto vzelo, ker ste jo uporabljali v nasprotju z določili ustreznega pravilnika železniškega podjetja. Kot veste, je takšna boniteta – brezplačna karta – namenjena le tistemu, na katerega ime se glasi. Ker ste jo neupravičeno posodili drugemu, ki nima pravice do brezplačne vožnje, ste oškodovali svojo delovno organizacijo in zlorabili pravico, ki vam jo je dalo podjetje z brezplačno karto. Domnevamo – čeprav ne poznamo ustreznih določil pravilnika – da je v takšnih primerih

Vse v znamenju stabilizacije

(Nadaljevanje s 1. strani)

odgovornost za odločanje,“ nam je dejal v razgovoru predsednik radovljiških sindikatov Jože Bohinc.

Na zadnji seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta je v razpravi o akciji Plamena ter sprejetih stališčih in predlogih za njeno nadaljnjo usmeritev v gospodarske tokove radovljiške občine prišla do polne veljave pripravljenost osnovnih sindikalnih organizacij, družbenopolitičnih organizacij in vodstev samoupravnih organov delovnih kolektivov v občini, da na septembrski občinski volilni konferenci posvetijo posebno pozornost akciji za stabilizacijo v svoji občini.

„Člani občinskega sindikalnega sveta in njegovih organov so skupaj s člani občinske organizacije ZKS doslej že najmanj dvakrat obiskali vse delovne organizacije v občini in se s predstavniki pogovarjali o konkretnih akcijah za stabilizacijo trenutnega gospodarskega položaja,“ je razgnil delček bogate predkongresne aktivnosti radovljiških sindikatov njihov predsednik Jože Bohinc. „Na podlagi ugotovitev zadnje seje predsedstva občinskega sindikalnega sveta smo se z občinsko organizacijo ZKS odločili, da bomo v prvi polovici septembra poslali vsem delovnim skupnostim, osnovnim sindikalnim organizacijam, vodstvom samoupravnih organov in osnovnim organizacijam ZK v občini poseben poziv s priporočilom, da vnovič proučijo stabilizacijske programe in da sprejmejo še nove ukrepe. Predlagali bomo, naj delovne organizacije proučijo tudi možnosti za prostovoljno neplačano delo ob prostih sobotah, vendar pa bomo v akciji težili, da bi se delovne skupnosti odločale o ustanovitvi lastnih stabilizacijskih skladov. Do takšnega prepričanja smo prišli v Radovljici po zadnjem obisku sekretarja sveta ZSJ Marjana Rožiča, ko smo skupaj iskali odgovor na vprašanje: ali vsesplošni jugoslovanski stabilizacijski sklad ali pa naj te sklade ustanovijo delovne organizacije v občini. Ugotovili smo, da je bolj smotno slednje in zdaj smo pred akcijo, od katere veliko pričakujemo.“

Delovna skupina pri vodstvu sindikatov radovljiške občine si je delovni dogovor o akciji za stabilizacijo zadala kot svojo osnovno nalogo v pripravah na občinsko volilno konferenco, ki bo 21. septembra, vendar pričakuje pobude tudi od drugih; bližnja volilna konferenca namreč obvezuje vse predstavnike delovnih skupnosti, da resno

spregovore o tem in o drugih vprašanih, ki jih načenna kongresno gradivo.

V pripravah na kongres slovenskih sindikatov so doslej radovljiški občini domala že v vseh delovnih organizacijah končali z volitvami elektorjev. Na zborih delovnih skupnosti bodo izvolili za občinsko volilno konferenco 181 elektorjev, večje delovne organizacije pa bodo na vsakih 200 zaposlenih izbrale še po enega elektorja. Jesenskega kongresa ZSS pa se bo iz radovljiške občine udeležilo 7 delegatov. Štirje delegati bodo predstavljali industrijo, po enega delegata pa bodo imele storitvene dejavnosti, gradbeništvo in kmetijsko-živilska stroka. Kadrovska komisija pa je skupno s predsedstvom občinskega sindikalnega sveta evidentirala za kandidata za novi plenum republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije gozdarskega inženirja Andreja Ariha, člana delovne skupnosti GG Bled.

„Z vsebinskimi pripravami na kongres smo pri nas začeli pravzaprav že po majski delovni konferenci, na kateri smo se, tako kot se bomo znova na bližnji volilni konferenci, zavzeli za dosledno izvajanje ustavnih dopolnil v samoupravni praksi delovnih organizacij,“ je dejal tovariš Bohinc. „To je ena izmed osrednjih nalog v našem akcijskem programu, ki ga moramo uresničiti v sodelovanju z osnovnimi organizacijami sindikata, vodstvi samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij v delovnih skupnostih. Prav zavoljo tega sindikati naše občine skupno z zvezo komunistov spodbujajo k delu ustrezno občinsko komisijo. Ob uresničevanju ustavnih dopolnil in ustanavljanju TOZD bo naša skrb še naprej veljala akciji za stabilizacijo, ki mora slej ko prej združiti prizadevanja vseh delovnih organizacij v občini.“

Radovljiški sindikati, ki so v teh dneh sredi živahnih organizacijskih, kadrovskih in vsebinskih priprav na delovni dogovor slovenskega sindikalnega članstva, izrekajo polno podporo ponovni kandidaturi Toneta Kropuška za predsednika slovenskih sindikatov. Prav tako predsedstvo občinskega sindikalnega sveta podpira kandidatsko listo članov novega plenuma RS ZSS. Skupno z drugimi občinskimi sindikalnimi sveti na Gorenjskem pa predlagajo sedanjega člana predsedstva republiškega sveta ZSS Iva Tavčarja za člana plenuma v novem mandatnem obdobju.

-jv

in
sindica
ALADNA
POLKNA
VRATA
OKNA
NA KREDIT

● PREDSEDSTVO OBALNIH SINDIKATOV O PRIPRAVAH NA VIII. KONGRES SLOVENSkih SINDIKATOV

Opredeljena vsebina volilnih konferenc

Evidentiranje kandidatov za delegate na VIII. kongresu je ponekod v zaostanku

Predsedstvo obalnega sindikalnega sveta je pred dnevi na razširjeni seji predlagalo, naj bi na obali v pripravah na osmi kongres Zveze sindikatov Slovenije posvetili pozornost predvsem trenutnemu gospodarskemu položaju delovnih organizacij ter preučevanju izkušenj pri samoupravnem sporazumevanju. Ti dve vprašanji naj bi dobili osrednje mesto tudi na volilnih konferencah, ki bodo v septembru. Na teh konferencah bodo izvolili 16 delegatov, ki bodo zastopali obalne sindikate na kongresu. Zal se v evidentiranje kandidatov za delegate mnoge osnovne sindikalne organizacije še niso vključile, zato jih je predsedstvo pozvalo, naj to čimprej storijo.

Predsedstvo obalnega sindikalnega sveta se je tudi zavzelo, da bi morali na kongresu izbrati tak način volitev, da bi vsako slovensko območje v prihodnje imelo svojega predstavnika v svetu Zveze sindikatov Slovenije. Obala naj bi imela tri predstavnike, evidentirali pa so doslej štiri, in sicer Terezijo Kranjc iz „Tomosa“, Mirka Prelca iz Delamarisa, predsednika obalnega sindikalnega sveta Tihomirja Javorška in Ireno Hudales iz Soče.

Predsedstvo obalnega sindikalnega sveta je tudi ugotovilo, da akcija pri zbiranju pomoči za Pomurje dobro poteka, pozvalo pa je delovne organizacije, oziroma člane sindikata, naj čimprej prispevajo za pomoč severovzhodni Sloveniji 2 odstotka od enomesečnega osebnega dohodka.

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

M. LIPUŽIČ

V OKVIRU

Zadeva nas vseh!

(Nadaljevanje s 1. strani)

upravljalca na podlagi individualnih in družbenih pravic ter dolžnosti do drugega človeka in do socialistične skupnosti. Kodeks naj bi torej pomenil akt samoopredeljevanja in samozadleževanja samoupravljalcev, sredstvo avtonomnega samoupravnega urejanja družbenih odnosov. Tako zasnovan dokument naj bi služil za nadaljnjo krepitev in poglobljanje samoupravnega sistema, pripomogel naj bi k uveljavitvi vodilne vloge delavskega razreda in delovnih ljudi v naši družbi.

Če hočemo, da bo kodeks resnično vseboval vsa ta načela, potem mora vsebovati tako pozitivne rešitve dosedanjega razvoja kot tudi mnenje samoupravljalcev o tem, kako v prihodnje razvijati samoupravljalne odnose in druge vrednote našega razvoja. Prav zavoljo tega bodo potrebne kar najširše razprave po delovnih kolektivih, saj lahko neposredni proizvajalci bistveno pripomorejo k izboljšanju predlaganih rešitev. Le v tako zasnovani javni razpravi se bo izkristaliziral kodeks kot dokument, ki opredeljuje vse tisto, kar so predlagali samoupravljalci.

Kodeksa ne bo izdajal noben organ oblasti, zato tudi ne bo imel značaja zakonske prisile. Samoupravljalci se bodo o njegovih normah sami izrekli, ne bodo jim vsiljene od zunaj, zato jih bodo toliko bolj dolžni dosledno spoštovati. Velja pa poudariti, da bodo morale biti norme kodeksa kar najbolj jasno in nedvoumno zapisane, da bi jih lahko razumel sleherni samoupravljalcev. Norme v kodeksu morajo v prvi vrsti opredeliti, kakšne odnose si želimo in proti čemu smo, kodeks mora postati zbir naših samoupravnih in moralnih norm, biti mora odraz hotenj vseh samoupravljalcev Jugoslavije. Kodeks samoupravljalcev torej ne bo pomenil dokumenta, kakršnega predstavljajo kodeksi posameznih strokovnih združenj, ki upoštevajo predvsem specifičnost strok in položaj ljudi v njih, predvsem pa dolžnih skupin ljudi; kodeks samoupravljalcev nikogar ne izvzema, nikomur ne daje posebnih pravic in dolžnosti, veljati mora za vse delovne ljudi. Zato morajo tudi pri njegovem nastajanju resnično sodelovati vsi delovni ljudje.

LOJZE KRAMLJAK

- Delovnim ljudem in občanom občine Trebnje
- iskreno čestitamo za praznik občine Trebnje!

OBČINSKI SINDIKALNI SVET TREBNJE
OBČINSKA KONFERENCA ZKS TREBNJE
OBČINSKA KONFERENCA SZDL TREBNJE
OBČINSKA KONFERENCA ZMS TREBNJE
OBČINSKI ODBOR ZB TREBNJE

SINDIKATI IN DELOVNI KOLEKTIVI V SOLIDARNOSTNI AKCIJI

Veliko se jih je odzvalo — še več se jih bo!

Solidarnostna akcija slovenskih sindikatov in gospodarske zbornice dobiva vse večje razsežnosti

V nekaj več kot dveh tednih, odkar sta se predsedstvo republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije in upravni odbor republiške gospodarske zbornice odločila ustanoviti sklad solidarnosti za pomoč prizadeti severovzhodni Sloveniji, so delavne organizacije, družbenopolitične skupnosti, zavodi in posamezniki vplačali na tekoči račun sklada 859.130,25 dinarjev. Toliko denarja se je zbralo v skladu do vključno 28. avgusta; iz dneva v dan pa rastejo prispevki delovnih organizacij, ki so se odzvale pozivu slovenskih sindikatov in gospodarske zbornice za pomoč poplavljenim krajem. Kaže, da bo akcija dobila v naslednjih dneh še večje razsežnosti, saj gre dopustniška sezona h koncu in se bodo delovni kolektivi v „polnem številu“ laže odločali o svojih prispevkih v republiški solidarnostni sklad.

Po zadnjem poročilu upravnega odbora sklada solidarnosti so v sklad prispevale največ sredstev naslednje delovne organizacije: osnovna sindikalna organizacija Tekstilne tovarne Prebold 35.000 dinarjev, TO-PER Celje 30.000 dinarjev, novomeški Labod 18.069 din, SGP Zasavje-Trbovlje 15.000, Juteks Zalec 12.840 din ter Industrija gostinske opreme IGO Ljubljana, Elektro Celje, Avtopromet Gorjanci Novo mesto — Straža in Tovarna dokumentnega in kartnega papirja Radeče po 10.000 dinarjev. Nedvomno je vsega priznanja vredna tudi odločitev Društva upokojencev SR Slovenije, ki je nakazalo skladu 10.000 dinarjev, in mladinske organizacije v celjskem Tehnocomercatorju, ki je prispevala 624,50 dinarja. Po 500 dinarjev so skladu nakazali Jože in Gizela Gruškovič ter

Mirko Dukič iz Ljubljane, kar je doslej največji prispevek posameznikov.

Solidarnostna akcija za pomoč ogroženim območjem v severovzhodni Sloveniji dobiva vedno večji obseg. Iz Trbovelj poročajo, da sicer z akcijo ne niso povsem zadovoljni, vendar so prepričani, da bo uspela. Svojo pripravljenost za pomoč poplavljenecem izražajo tudi delovni ljudje trebanjske občine in drugih dolenskih in notranjskih občin.

V Celju in v drugih občinah v Savinjski dolini pričakujejo, da bodo svojo obveznost do solidarnostnega sklada poravnali že ob prvem izplačilu osebnih dohodkov. Zaostajale bodo le nekatere manjše delovne organizacije, vendar ne zaradi malomarnosti, temveč predvsem zaradi še vedno utripajočega dopustniškega razpoloženja. Z akcijo bodo ponekod končali že prve dni septembra, tako denimo v občini Lenart, drugod — Litija, Laško, Slovenske Konjice — pa jo bodo zaključili sredi septembra. Marsikje se v solidarnostno akcijo vključujejo s pomočjo v gradbenem materialu, ki ga prizadeti kraji in ljudje ta čas najbolj potrebujejo.

Na Gorenjskem so se v vseh petih občinah že odločili za vse „razpoložljive“ oblike pomoči, čeprav so zavoljo dopustov tudi pri njih z akcijo nekoliko v zaostanku, so prepričani v njeno uspešnost.

V solidarnostno akcijo slovenskih sindikatov in gospodarske zbornice se vključujejo družbenopolitične organizacije in občinske skupščine, ki skušajo po svojih močeh prispevati kar največ za prizadeto severovzhodno Slovenijo. Tako je mo-

zinski župan pozval k akciji vse zasebnike v občini. Za podobne oblike pomoči in zbiranja sredstev se odločajo v teh dneh tudi v Kranju, Celju in drugod. Ponekod so poplavljenecem priskočili na pomoč z denarnimi prispevki že neposredno po julijski ujmi in so tako svojo dolžnost izpolnili še pred ustanovitvijo sklada.

Tako so se prosvetni delavci v Zasavju že pred pozivom na solidarnostno akcijo dogovorili o pomoči. Njihova ideja o takojšnji pomoči je prišla tudi do delovnega kolektiva kemične tovarne v Izlakah. Seveda pa bo treba zdaj to akcijo uskladiti z republiško solidarnostno akcijo.

In kako poteka akcija na prizadetem območju? O tem smo se pogovarjali z inž. Ivanom Kukovcem, predsednikom RO sindikata delavcev v kmetijstvu, živilski in tobačni industriji.

„Vse bolj nas prevzema občutek,“ je dejal tovariš Kukovec, „da so ljudje in delovne organizacije na ogroženih območjih v severovzhodni Sloveniji v dobri meri opravili svojo dolžnost. Najprej so sodelovali pri reševanju po poplavih, zdaj pa je njihovo delo osredotočeno na ocenjevanje nastale škode. Ponekod so kmetijske delovne organizacije že pripravile seznam ukrepov, s katerimi bi bilo mogoče obvarovati čredo. Zdi se nam, da so našli tudi ustrezne rešitve, kako zagotoviti normalno setev. Iščejo pa še rešitve, kako uporabiti pomoč, da bi bila tako za kmetijske delovne organizacije kot za kmetovalce kar najbolj učinkovita. Prav tako so storili vse, kar je bilo v njihovih močeh, da čimprej nadomestijo manjkajočo krmno ali semena. Z akcijo mislijo nadaljevati tudi v prihodnje. Zlasti pomembna je odločitev, da bodo navezali stike z vsemi ogroženimi kmetovalci.“

Vse pa kaže, da so kmetje v prizadetih krajih še vedno pre slabob obveščeni o namenu solidarnostne akcije. Zato bi morale kmetijske delovne organizacije organizirati razgovore po vaseh in celo po posameznih domačijah.

„V sedanjih stiski bo še posebej potrebna pomoč kmetijske pospeševalne službe. Nujno potrebno bo tudi intenzivnejše sodelovanje z zavarovalnimi zavodi za povračilo nastale škode ter s poslovnimi bankami, da bi zagotovili zadostna obratna sredstva pod ugodnimi pogoji. V kali bo treba zatreti špekulativne namere nekaterih trgovcev, ki si skušajo s preprodajo blaga, zlasti pa z odkupom živine, ustvarjati dobičke,“ je sklenil naš razgovor inž. Kukovec.

I. VIRNIK

V SOLIDARNOSTNI AKCIJI

● RADOVLJICA

Vsi v akciji

Delovni kolektivi radovljiške občine se v teh dneh odločajo o pomoči prizadetim krajem v severovzhodni Sloveniji. Vse delovne organizacije izražajo pripravljenost, da čimprej izpolnijo svoje obveznosti do sklada solidarnosti.

Podjetje UKO v Kropi, ki se je med prvimi odzvalo pozivu slovenskih sindikatov in gospodarske zbornice, je prispevalo 1.935,50 dinarja, Gozdno gospodarstvo Bled 10.000, ELAN Begunje 10.000, medtem ko bosta kolektiva Iskre iz Lipnice in trgovskega podjetja Murka namenila skladu 5 % oziroma 4 % čistega enomesečnega zaslužka zaposlenih.

Delovna enota Transturista iz Skofje Loke — hoteli Bohinj je odstopila ogroženim krajem vso opremo nekdanjega Šport hotela na Pokljuki, ki jo cenijo na 40.000 dinarjev.

● KRANJ

Prispevek Iskre

Kolektiv tovarne Iskra Elektromehanika Kranj z obrati v Lipnici pri Kropi in na Blejski Dobravi pri Jesenicah je namenil za gospodarsko pomoč Pomurju 500.000 dinarjev, ali dobrih 5 odstotkov mesečnega osebnega dohodka.

Tak sklep je sprejel delavski svet tovarne na minuli seji, na kateri je obravnaval poslovno poročilo za prvo polletje in ugotovil, da so rezultati gospodarjenja ugodni. Vrednost proizvodnje je dosegla 285 milijonov dinarjev in je bila za četrtno večja kot v istem času lani. Izvoz se je z vrednostjo 4,6 milijona dolarjev povečal celo za polovico. Ob 25-odstotnem povečanju osebnih dohodkov, ki znašajo sedaj v poprečju 1739 dinarjev, je bil ostanek dohodka z 20 milijoni dinarjev celo za dve tretjini večji kot v prvem polletju lani.

M. S.

● KOPER

Akcija bo uspela!

Tudi na območju obalnega sindikalnega sveta Koper je v teku široka akcija za pomoč prizadeti severovzhodni Sloveniji. Na sindikalnem svetu v Kopru so nam povedali, da se je precej delovnih organizacij že odločilo, da bodo prispevale v solidarnostni sklad, medtem ko v drugih o tem še razpravljajo oziroma čakajo, da se vrnejo delavci z rednih letnih dopustov.

„Blizu trideset delovnih organizacij je že sklenilo, da bodo iz sklada skupne porabe izločile za Pomurje od 500 do 12.000 dinarjev. Močnejši kolektivi bodo prispevali tudi več. Tako so se na primer v Luki Koper že odločili, da bodo iz svojih skladov namenili za prizadeto severovzhodno Slovenijo 50.000 dinarjev. Sindikalna organizacija Tomosa bo po napovedih prispevala v solidarnostni sklad 10.000 din, vsi zaposleni pa se bodo odrekli 2 % enomesečnega zaslužka. V Troplesu so šli še korak dlje: vsi zaposleni bodo prispevali svoj celodnevni zaslužek...“ smo izvedeli od Marka Krena, tajnika obalnega sindikalnega sveta Koper.

Solidarnostna akcija na območju vseh treh obalnih občin je v polnem teku. Kaže, da ne bo delovnega kolektiva, ki bi pozabil na svojo dolžnost.

A. VI.

● SLOVENSKE KONJICE

Pomoč bo večja od dveh odstotkov

Občinski sindikalni svet v Slovenskih Konjicah je pred kratkim predlagal, kako v delovnih in političnih organizacijah na njegovem območju uresničijo sprejete sklepe o solidarnostni akciji za pomoč poplavljenim območjem v severovzhodni Sloveniji.

Zbrani podatki pričajo, da so skoraj v vseh delovnih in političnih organizacijah že dokaj konkretno razpravljali o tem, kolikšna sredstva bodo prispevali v solidarnostni sklad. Tako s v industrijskem kombinatu „Konus“ sklenili, da bodo preko Rdečega križa nakazali občinama Ljutomer in Lenart, kjer ima ta gospodarska organizacija svoje obrate, po 1000 dinarjev socialne pomoči. Še posebej pa so namenili za delavce svojih obratov, ki so ob povodnji utrpeli večjo škodo, 20.000 dinarjev pomoči. Razen teh dveh prispevkov bo kombinat „Konus“ prispeval še dobrih 50.000 dinarjev iz naslova 2 % enomesečnih osebnih dohodkov zaposlenih.

Na skupnem sestanku članov izvršnega odbora osnovne sindikalne organizacije in OO ZKS v Kovaški industriji Zreče so predlagali, naj podjetje prispeva 25.000 dinarjev v solidarnostni sklad. Zelo dobro so akcijo izvedli tudi v trgovskem podjetju „Dravinjski dom“. Delavci te gospodarske organizacije so se odločili, da jim bodo ob prvem izplačilu odtegnili prostovoljno odstopljene prispevke v višini od 30 do 100 dinarjev. Za podobno izvedbo solidarnostne akcije so se odločili tudi v gostinskem podjetju „Jelen“ v Slovenskih Konjicah.

Občinski sindikalni svet je delovnim organizacijam priporočil, naj svoje obveznosti čimprej izpolnijo; zato bodo ponekod sredstva začasno nakazali iz skladov skupne porabe, vrnili pa jih bodo ob izplačilu osebnih dohodkov. Glede na dosedanja potek dokaj dobro zasnovane akcije je upravičeno pričakovanje, da bo končni znesek zbranih denarnih sredstev za pomoč poplavljenim območjem iz občine Slovenske Konjice presegel 2 % enomesečnih izplačanih neto osebnih dohodkov.

V. L.

OBVESTILO

sindikalnim organizacijam, občinskim svetom Zveze sindikatov, delovnim kolektivom in drugim družbenopolitičnim organizacijam

Čeprav smo natisnili osnutek KODEKSA SAMOUPRAVLJAVCEV JUGOSLAVIJE v skoraj 50.000 izvodih, nam je naklada pošla. Zato že pripravljamo ponatis tega dokumenta, ki naj bi ga spreela vsaka delovna skupnost.

Vsem organizatorjem javne razprave o KODEKSU SAMOUPRAVLJAVCEV JUGOSLAVIJE zato sporočamo, da spet lahko pismeno naročijo toliko izvodov tega dokumenta, kolikor jih potrebujejo.

Cena z vračunano poštnino je 2 din.

ČZP DELAVSKA ENOTNOST
Ljubljana, Dalmatinova 4

Zbirni račun Sklada solidarnosti za prizadeto Pomurje: SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA, LJUBLJANA, ŠT. 501-789-52

BRESI
POHIŠTVI

GLIN NAZARJE PRED NOVIMI NAČRTI

Proizvodnja narašča skladišča pa praznijo

Gozdno gospodarstvo in lesna industrija v Nazarjih sta si pred časom podala roke, kar se zdaj bogato obrestuje

S 1450 zaposlenimi in skoraj 170 milijoni dinarjev prometa letno se uvršča Gozdarstvo in lesna industrija Nazarje, znano pod imenom GLIN, med najmočnejše delovne organizacije v dolini gornje Savinje, v moziški občini pa seveda nima prave konkurence.

Tako kot po prometu in številu zaposlenih je ta delovna organizacija močna tudi po dohodku. Če so morali delavci tu še nedavno zategovati pasove, da so lahko modernizirali svoje obrate in si zgradili ob tem še veliko novo tovarno, se danes lahko pohvalijo že s precej lepimi mesečnimi prejemki. Poprečni mesečni osebni dohodek znaša namreč zdaj že 1560 dinarjev.

Poučnejše in zanimivejše kot vsi ti podatki pa je dejstvo, da slonijo vsi ti uspehi pravzaprav na združitvi gozdnega gospodarstva in lesne industrije. Gre namreč za edinstven primer povezovanja v Sloveniji, ki bi nedvomno lahko marsikomu služil kot dragocena šola.

NOVE TOVARNE, VEČ PREDELAVE ...

„Združili smo se pred petimi leti in mislim, da danes med nami ni človeka, ki bi obžaloval ta korak...“ pripoveduje inž. Peter Kozlič, direktor podjetja. „Jasno nam je bilo, da smo odvisni drug od drugega in da lahko vsak zase le životarimo. Zato smo si segli v roke

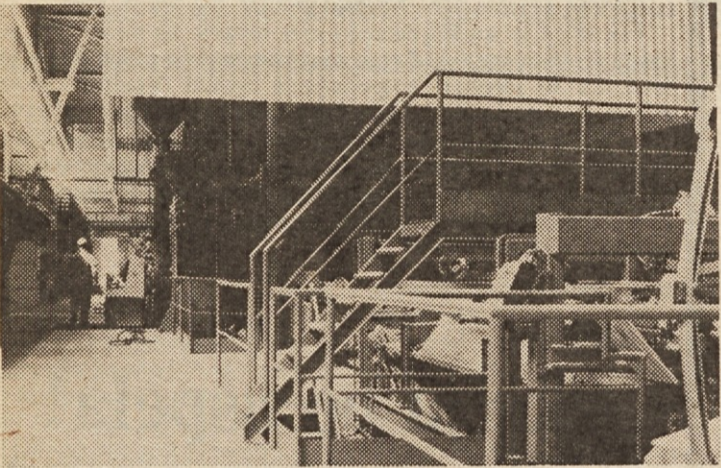
in se kaj kmalu prepričali, da smo napravili dobro potezo. Pod skupno streho nam gre bolje. Marsikaj smo že napravili in še veliko načrtov imamo...“

Že dobri dve leti po združitvi so zgradili v GLIN veliko tovarno ivernih plošč, ki dela s polno kapaciteto. Naj povemo, da predstavlja tovarna pravzaprav le prvi korak pri uresničevanju velikih načrtov. Že čez dve leti bo zrasla v Nazarjih še ena tovarna, ki bo namenjena plemenitju ivernih plošč. Samo leto dni pozneje, to je leta 1975, pa bo na vrsti tretja tovarna – tovarna pohištva.

„To je le del naših razvojnih načrtov, za katere trdno verujemo, da jih bomo tudi uresničili...“ razlagajo v Nazarjih. „S prodajo nimamo težav, zato si tudi tako prizadevamo, da bi razširili svoje kapacitete. Proizvodnjo ivernih plošč bomo povečali od sedanjih 50 tisoč kubicov na 75 tisoč kubicov letno, okrepili bomo tudi pohištveno industrijo. Naš perspektivni razvoj predvideva namreč več predelave, več finalizacije...“

Letni promet Gozdnega gospodarstva in lesne industrije Nazarje nenehno raste in se je približal 170 milijonom dinarjev. Vse tri proizvodnje – pohištvo, iverne plošče in žagarska proizvodnja – ustvarijo letno približno enako; glede na prazna skladišča in skoraj nenasiten trg pa se bo to razmerje kmalu spremenilo v prid finalnim proizvodom.

A. Ul.

V novi tovarni ivernih plošč

Jubilejni velesejem

Jubilejni 25. jesenski mednarodni zagrebški velesejem bo do sedaj največja tovrstna prireditev v naši sejemski zgodovini. Na njem bo sodelovalo 6300 razstavljalcev iz 55 držav. Pisana družba 5000 tujih in 1300 domačih razstavljalcev bo na 270.000 kvadratnih metrih sejemskega prostora pokazala obiskovalcem več kot 300.000 izbranih izdelkov. S samostojnimi razstavami se letos na velesejmu prvič predstavljajo Severna Koreja, Centralnoafriška republika, Slonokoščena obala, Hongkong in Bangladeš. Med državami udeleženkami sejma bo tudi 30 držav v razvoju, ki se pospešeno vključujejo v mednarodne blagovne tokove. Velika udeležba gospodarstvenikov z

vseh delov sveta označuje jesensko zagrebško sejemsko manifestacijo kot enkratno jugoslovansko in pomembno prireditev svetovne trgovine.

Zagreb se bo v bližnjih dneh spremenil v svetovno gospodarsko središče. Kot so na torkovski konferenci v Ljubljani sporočili predstavniki velesejma, pričakujejo, da bo prišlo na jubilejni velesejem več kot 80.000 poslovnih ljudi z vsega sveta! Jesenski zagrebški velesejem je zato nedvomno edinstvena priložnost za poslovna srečanja, dogovore, razgovore, izmenjavo izkušenj in sklepanje komercialnih poslov – letos morda še bolj kot prejšnja leta, saj bodo prišli prihodnji teden v Zagreb neka-

teri vodilni predstavniki držav SEV, EGS in EFTA. Velesejemsko snidenje gospodarstvenikov bo tudi priložnost za sklepanje pogodb med dežalami vzhodne in zahodne poloble, čemur prireditelji pripisujejo velik pomen.

Letošnji jesenski velesejem je nadvse pomemben tudi za naše gospodarstvo, saj bo v „letu kvalitete“ predstavljal največjo domačo poslovno prireditev. Temu primerna bo tudi udeležba slovenskih razstavljalcev, ki bodo prikazali svoje dosežke s področja tehnične opremljenosti. Na 155.000 kvadratnih metrih razstavnega prostora, ki je namenjen jugoslovanskim razstavljalcem, bodo podjetja iz Slovenije zasedla dobro tretjino.

V OBJEKTIVU

Ko bi sodov ne bilo...

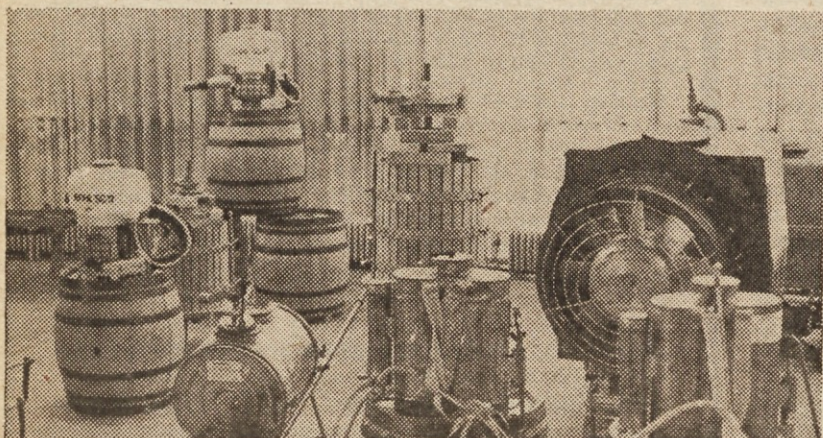
Letošnji mednarodni ljubljanski vinski sejem je že osemnajsti po vrsti. Na njem sodeluje 301 razstavljalcev, od tega je 107 domačih in 194 tujih iz 21 držav.

Vinski sejem obsega predvsem komercialno razstavo vin, žganih pijač in sadnih sokov. Hkrati naj bi bila tudi razstava opreme za kletarstvo, vinogradništvo in gostinstvo, razstavljalcev pa je letos tako malo, da jo je komaj opaziti. Še Agrotehnika, ki ima v „Jurčku“ svoj stalni prodajni prostor kmetijskega orodja in strojev, je sejmu posvetila le malo prostora. Seveda je na sejmu tudi tradicionalna pokušnja vin in vsakodnevni programi zabavnih prireditev. Prav gostinskih prostorov je letos zelo veliko. V zunanjih prostorih razstavišča lahko naenkrat postrežejo 3.000 gostom.

Že dva meseca pred otvoritvijo vinskega sejma je v Ljubljani delala posebna mednarodna komisija za ocenjevanje vin. Iz Evrope, Azije, Avstralije, Južne Amerike in Nove Zelandije so

proizvajalci poslali v oceno 955 vzorcev vin, žganih pijač in sadnih sokov. Komisija je podelila 266 zlatih, 559 srebrnih kolajin in 73 pismenih priznanj. Najvišje priznanje „Sampion“ je prejelo le deset vzorcev in od tega tudi Slovenija vino za Laški rizling, Istra vino eksport Rijeka za vinjak Premier in Istra Bitter ter Talis Maribor za Viljamovko in Agraria Koper za Jamajka rum.

Ce pogledamo letošnji vinski sejem v celoti, lahko ugotovimo predvsem dve stvari. Tisti del, ki naj bi prikazoval pripomočke v vinogradništvu, je tako skromen, da ga povprečen obiskovalec niti ne opazi. Prireditelji bi se morali bolj potruditi, da bi privabili na sejem tudi proizvajalce te opreme. Le tako bo sejem lahko bolj zaključena celota, predvsem pa bo privabil tudi neposredne proizvajalce. Zmanjšanje razstavnega prostora, kot se je primerilo letos, pa lahko spravi sloves sejma v nevarnost, saj kaj lahko postane mednarodni sejem vin le desetdnevno veseljačenje. To pa najbrž ni namen prirediteljev.

Lahko bi rekli, da je to kar precejšen del razstavljenih mehanizacij za vinogradništvo. Če pa morda mešalci za beton in drugo kmetijsko orodje sodijo k vinogradništvu, je te razstave nekaj več

Reklama za sadne sokove je prijetna in privlačna. Tudi kolajna za kvaliteto sokov je bilo podeljenih kar precej, le cene so, žal, še vedno višje kot za vino.

Letošnji razstavljalci so se zelo potrudili in so skoraj brez izjeme razstavili svoje proizvode v domiselno urejenih paviljonih

PUTNIK MARIBOR Jesenski izleti

- 9., 10., 11. septembra 1972: Veliki Klek, Koenigse, Salzburg, z ogledom zaključka olimpiade v München 1972
- 22. do 29. septembra 1972: Firenže, Rim, Napoli, Pompeji
- 7. do 21. oktobra 1972: z ladjo po Egejskem morju
- 19. do 24. oktobra 1972: z letalom v Tunis

MARIBOR, PARTIZANSKA C. 24 — TEL.: 22-652

STO LET TEKSTILNE TOVARNE »SUKNO« ZAPUŽE NA GORENJSKEM

Pomlajeni stoletnik

Premišljena razvojna politika in nenehna skrb za modernizacijo zagotavlja leta kolektivu tovarne »Sukno« lepo prihodnost

Minulo soboto so zapuški volnarji praznovali častitljiv delovni jubilej – stoletnico svoje tovarne Sukno. Kjer danes stoji moderna tovarna, je pred sto leti obratovala delavnica za predenje volne in tkanje sukna.

Razvoj tovarne v Zapužah pa se začel pravzaprav pred 25 leti, v času nacionalizacije in združevanja manjših obrtnih delavnic. Od takrat, zlasti še od leta 1952 dalje, je Sukno z naglimi in preudarno zastavljenimi koraki večalo obseg svoje proizvodnje – z rekonstrukcijo tovarne, z uvajanjem moderne tehnologije in sodobne organizacije dela.

Najhitrejši razvoj doživlja Sukno v zadnjih desetih letih. Zgradili so novo barvarno, sodobno apreturico, nove skladiščne prostore, tkalnico, izšivalnico, upravno poslopje in predilnico česane preje. Leta 1960 je podjetje zgradilo svoj obrat v Jurjevici pri Ribnici na Dolenjskem, ki je sprva zaposloval 12, zdaj pa v njem dela že 88 delavcev.

RAZVOJ Z LASTNIMI SREDSTVI

Tehnološka osamosvojitve podjetja pred nekaj manj kot 25 leti je predstavljala prvo zaenkrat njegovega dolgoročnega razvoja. Postopna modernizacija je že leta 1966 obrodila prve sadove: v Zapužah so zgradili novo tkalnico; z njo so izboljšali delovne razmere, občutno zmanjšali režijske stroške, in kar je najbolj pomemb-

no, diagram na grafikonu rasti proizvodnje je porasel za več kot trikrat, bistveno pa se je izboljšala tudi kakovost izdelkov. Toda ves čas so kot Damoklejev meč visele nad kolektivom težave zavoljo pomanjkanja preje. Res je sicer, da so tudi pred desetimi leti delali v Suknu kvalitetne odeje in blago za moške in ženske obleke, vendar so zavoljo zakasnitev pri dobavi preje morali venomer zmanjševati proizvodnjo. Pred šestimi leti pa so z gradnjo predilnice za česano prejo, doslej največjo investicijo, naposled le premagali tudi to oviro.

V Suknu pravijo, da njihov razvoj označujeta predvsem dva kazalca: večja proizvodnja in iz leta v leto ugodnejša finančna realizacija. Medtem ko so pred 20 leti dosegli proizvodnjo v obsegu 73.000 kvadratnih metrov tkanin, leta 1959 pa že 261.000 kvadratnih metrov, ocenjujejo, da bodo izdelali letos 810.000 kvadratnih metrov tkanin. Nazoren kazalec venomer rastoče proizvodnje je tudi finančna realizacija, ki je znašala 1952. leta komaj 90 starih milijonov, sedem let pozneje pa že 340 milijonov dinarjev.

Omembe vredna pa je tudi ugotovitev, da Sukno zadnja leta navzlic nenehnim težavam, ki pestijo našo tekstilno, zlasti volnarsko industrijo, ni doživljalo velikih kriz. Težave je vodstvo podjetja reševalo, ne da bi jih 380-članski kolektiv občutil pri osebnih dohodkih ali z zmanjševanjem števila zaposlenih.

PREUDARNE INVESTICIJE

Že podatki, da so lani ustvarili v Suknu 40 milijonov dinarjev ostanka dohodka ter da je znašal poprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega 1210 dinarjev, pričajo o ekonomsko utemeljenih in preudarnih investicijskih vlaganjih. Rast celotnega dohodka je opazna tudi letos, saj je dosegla tovarna v prvih šestih mesecih vrednost proizvodnje 25 milijonov dinarjev, čisti dohodek pa je znašal v tem času več kot poldrugi milijon dinarjev, poprečni osebni dohodki pa so porasli že na 1420 dinarjev mesečno.

Med tokratnimi investicijami je najpomembnejša naložba v sodobno opremljeno predilnico česane preje, ki naj bi bila druga tovrstna predilnica v Sloveniji. Ta investicija pomeni za delovno skupnost Sukna doslej najodločnejši korak v njeni stoletni zgodovini, čeprav so investicije v nove proizvodne obrate že doslej veljale podjetje skoraj 27 milijonov dinarjev.

Čeprav si je kolektiv Sukna naložil z investicijo v novo predilnico česane preje precejšnje obveznosti in čeprav obračunavajo štirikrat višjo amortizacijo, kot je predpisana, pričakujejo, da bo letošnji ostanek dohodka precej višji od lanskega in da bodo vzlic velikim obveznostim izpolnili letni načrt, ki napoveduje že 45 milijonov dinarjev realizacije.

... v jugoslovanskih sindikatih

GRADIJO PRVIH
1.000 STANOVANJ

HRVAŠKA

Mestni sindikalni svet Zagreba je začel s široko akcijo gradnje solidarnostnih stanovanj. Ta stanovanja naj bi namreč dobile delavske družine z najnižjimi zaslužki.

Po samoupravnem sporazumu, ki so ga sprejeli po široki javni razpravi v Zagrebu – organizatorji so zabeležili več kot 2.000 zborovanih delavcev, sej delavskih svetov in sestankov družbeno-političnih organizacij – bodo delovne organizacije v Zagrebu do leta 1975 izločale za stanovanjske potrebe namesto dosedanjih štirih pet odstotkov bruto osebnih dohodkov. Od skupno zbranih sredstev bodo 30 % izločili v sklad solidarnosti kot kreditna sredstva z rokom vračila na 20 let in z obrestno mero 2 %; 17,5 % tako zbranih sredstev je namenjenih za gradnjo vodovoda, kanalizacije, toplovoda in drugih komunalnih naprav, preostala sredstva pa so namenjena za samostojno gradnjo delovnih organizacij.

Osnovni kriteriji za dodeljevanje posojila in stanovanj, zgrajenih s sredstvi iz sklada solidarnosti, je dohodek na družinskega člana, do sredstev pa so upravičeni vsi delavci na področju mesta, če so zaposleni več kot pet let in če dohodek na družinskega člana ne presega 1.080 dinarjev.

Z zbranimi sredstvi upravlja skupščina sklada solidarnosti, ki jo sestavlja 149 predstavnikov delovnih organizacij ter predstavnikov podpisnikov družbenega dogovora – mestne skupščine, gospodarske zbornice in mestnega sindikalnega sveta. Skupščina sprejema program uresničevanja samoupravnega sporazuma, finančne plane ter obravnava poročila organov skupščine, kreditnega in nadzornega odbora ter predsedstva. Skupščina vodi splošno politiko gradnje stanovanj, delitev solidarnostnih stanovanj in posojil pa je v pristojnosti samoupravnih organov v delovnih organizacijah.

KOLEKTIV INDUSTRIJE
KLIMOODZRAČEVALNIH NAPRAV
IN PREDELAVA PLASTIKE

INKOT

Trebnje

ČESTITA VSEM OBČANOM

ZA OBČINSKI PRAZNIK

OBČINE TREBNJE

IN HKRATI PRIPOROČA

SVOJE KVALITETNE IZDELKE!

Kako do 800 milijonov
dolarjev dohodka

Z intenzivnejšim izkoriščanjem turističnih zmogljivosti – kar pa je možno doseči samo z znatnim izboljšanjem gostinskih storitev – bi bilo možno v letošnjem letu ustvariti 500 milijonov dolarjev deviznih dohodkov. Ocena članov odbora za turizem zvezne gospodarske zbornice pa govori tudi o tem, da bi lahko v letu 1975 ustvarili

kakih 800 milijonov dolarjev dohodkov iz turizma. Za takšen nadaljnji skok deviznega dotoka pa je potrebno ustvariti pogoje v gostinstvu in turizmu in pripraviti na to celotno gospodarstvo, kajti turistično gospodarstvo lahko omogoči znatno povečanje deviznega pritoka le, če se za to zavzame tudi vse gospodarstvo.

SENCE NAD USPEHOM
TRGOVANJA S TUJINO

Ali bo devizni priliv iz naše zunanjetrgovinske menjave tudi v prihodnje tako hitro naraščal? ● Kaže, da ne bo

V času akcije za stabilizacijo našega gospodarstva si prizadevamo zmanjšati kronični primanjkljaj v naši plačilni bilanci s tujino predvsem s hitrejšim naraščanjem izvoza blaga in storitev ter z omejevanjem uvoza. Razvoj zunanje trgovine je slednjič res krenil po tej poti, saj se je letos povečal izvoz blaga na primer iz Slovenije v primerjavi z lanskim letom že za več kot tretjino, medtem ko je uvoz za 5 % nižji. Ta podatek lahko prav ocenimo, če vemo, da smo imeli še leta 1971 povsem drugačno podobo v zunanjetrgovinski menjavi: izvoz je stagniral, uvozili pa smo tretjino več kot v prejšnjem letu. Rezultati letošnje zunanjetrgovinske menjave so glede na priliv deviz sicer ugodni, povzročajo pa tudi že probleme v proizvodnji in porabi. Omejitve pri uvozu zaostrujejo namreč tudi probleme v proizvodnji za izvoz, kar je glede na sedanjo strukturo jugoslovanske, še zlasti pa slovenske izvozne industrije in splošne težnje po vse večjem povezovanju našega gospodarstva s pomočjo različnih oblik kooperacijskih osnov s tujimi partnerji ekonomsko dokaj nesmotrno, če ne celo škodljivo.

Na nadpovprečne rezultate, ki smo jih letos dosegli pri izvozu blaga in storitev iz države in Slovenije, sta vplivali zlasti devalvacija dinarja ob hkratni revalvaciji večine pomembnejših zahodnih valut, predvsem pa zamrznitev cen. Prodaja v tujini je postala finančno ugodnejša za tiste proizvajalce, ki niso bistveno odvisni od uvoženih surovin in reprodukcijskega materiala, kot so barvasta metalurgija, lesna in papirna industrija, kovinsko-predevalovalna in steklarska industrija ter kmetijstvo, predvsem živinoreja. Značilno je tudi, da se pri nas struktura izvoza spreminja v prid izdelkov najnižje stopnje predelave. Podpovprečne stopnje rasti oziroma stagnacije izvoza so značilne za tisto finalno proizvodnjo, ki uporablja pretežno uvožene surovine. Poslabšanje konkurenčnosti teh izdel-

kov v izvozu je predvsem posledica močne podražitve uvoza zaradi spremembe uvoznega tečaja pa tudi dejstva, da so ostale za večino blaga uvozne obremenitve enake kot pred devalvacijo, le da jih zdaj obračunavajo na višjo osnovo.

Rezultati letošnje zunanjetrgovinske menjave so torej dokaj ugodni le na prvi pogled. K zmanjšanju deficita v plačilni bilanci naj bi zato veliko prispeval tudi večji priliv deviznih sredstev na neblagovni osnovi. Po podatkih narodne banke devizna sredstva od inozemskega turizma letos naraščajo polovico hitreje kot lani, posebno še v maloobsejnem prometu, vendar je priliv od zaslužkov naših delavcev v tujini manjši, kot smo predvidevali.

Ali lahko po vsem tem pričakujemo, da bo devizni priliv iz naše zunanjetrgovinske menjave tudi vnaprej tako hitro naraščal? Vse več znamenj kaže, da ne bo! Po oceni mednarodnih institucij je treba pričakovati upadanje mednarodne trgovine zahodnih držav, zlasti njihovega uvoza. Pri tem se bo okrepila njihova medsebojna menjava, kar pomeni zapiranje teh tržišč v meje integracijskih skupnosti. Pogoji za prodajo našega blaga v tujino se bodo zaostrili tudi zaradi okrepite Evropske gospodarske skupnosti po pristopu novih držav. Upoštevati je sicer treba, da je v okviru carinskih olajšav in ugodnosti izvoz nekaterih naših industrijskih proizvodov postal konkurenčnejši, vendar ga pri nekaterih blagovnih skupinah ovirajo še vedno pomembne količinske omejitve.

Kljub spremembi odnosov sil, ki je nastala po denarni krizi in prizadevanju zahodnih držav, da bi uravnesile denarni trg z uskladitvijo razmerij svojih valut, so torej ekonomske razmere v svetu dokaj nestabilne. Povrh vsega ne smemo pozabiti na možnost, da lahko pride do nove monetarne krize, če ZDA ne bodo obnovile konvertibilnosti dolarja.

V. K.

BOSNA IN HERCEGOVINA

Zgledi vlečejo

Precejšnjo pozornost kmetov v BiH je pritegnila vest, da smo po vsej Sloveniji začeli ustanavljati strojno traktorske zadruge, katerih namen je skupen nakup kmetijske mehanizacije. Znano je, da sodobna privatna kmetija zahteva blizu 300.000 dinarjev investicij samo za kmetijsko mehanizacijo. Posameznik tega denarja večinoma ne premore, medtem ko z združevanjem sredstev v takšni kmetijski zadruzi ni težko zbrati toliko denarja pa tudi banke raje odobravajo kredite skupnostim kot posameznikom.

„Že samo dejstvo, da je pobuda prišla od spodaj, kaže da je takšna zadruga ekonomsko zelo utemeljena,“ piše Oslobođenje. „Slovenske izkušnje nas spodbujajo, da se tudi pri nas brez kakršnihkoli predsodkov lotimo ustanavljanja takšnih združenj.“

HRVAŠKA

Avto ceste
ne bo!

Na Hrvaškem so se dokončno odločili, da bodo investicije za gradnjo cest, ki so predvidene v srednjeročnem načrtu, usmerili v rekonstrukcijo cest proti Beogradu in Reki in v gradnjo cest I. reda – in torej ne avto ceste Knin–Bihać, kot je bilo predvideno prej.

Kmetijska
zadruga
Trebnje

Čestita vsem občanom

za občinski praznik

občine Trebnje

in jim želi še veliko

delovnih uspehov.

Hkrati priporočamo

naše kvalitetne

izdelke.

TE DNI
SO REKLI

Član izvršnega biroja predsedstva ZKJ TODO KURTOVIČ za sarajevsko revijo „Svijet“:

Korenine nacionalizma so vsekakov v nerešenih gospodarskih odnosih; pravilneje rečeno: nacionalizem iz njih črpa hrano zase. Zato nacionalistična gesla zmeraj ponujajo recepte za reševanje najbolj žgočih gospodarskih problemov. Tehnokratizem tudi s svoje strani kliče na pomoč nacionaliste in nacionalizem bodisi v želji, da bi sistem centralizirali, bodisi v želji, da bi ga decentralizirali, toda na načelu zapiranja in izločanja. Tako prvi kot drugi, nacionalisti in tehnokrati, izkoriščajo „vse-mogočne gospodarske recepte“ za uresničevanje lastnih sebičnih ciljev, za to, da bi si nagrabili gospodarsko moč in gospodarsko bogastvo. Enake metode uporabljajo tudi taktar, ko gre za konkretne rešitve in kadar je beseda o organiziranju celotnega sistema. Tako prvi kot drugi na primer vpijejo proti bolj zapletenemu skupščinskemu sistemu, češ da se zavzemajo za enotnejše in bolj praktične rešitve. V tem sistemu pa jih moti predvsem to, da delovni človek lahko zdaj neposredneje vpliva na sprejemanje nekaterih rešitev, moti jih, da bosta v tem sistemu volja in korist delovnega človeka neposredneje izraženi. Tako prvi kot drugi pod krinko boja za samoupravno ureditev skupščine želijo ponovno uvesti metodo centralističnega reševanja gospodarskih in drugih vprašanj. Takšne sile imajo celo svoja glasila, ki ta stališča brez prikritja branijo.

Direktor centra za raziskovanje življenjskega standarda dr. BERISLAV ŠEFER na posvetovanju direktorjev institutov za proučevanje razvoja in izobraževanje:

V skupnih denarnih dohodkih prebivalstva so osebni dohodki iz dela udeleženi s 65 %, denarni dohodki zasebnega sektorja s 13 %, različni socialni prejemki – pokojnine, otroški dodatki, socialne pomoči – pa z nadaljnjimi 13 %. Vsi drugi viri denarnih dohodkov predstavljajo komaj 8 % skupnih denarnih dohodkov prebivalstva. Tako je očitno, da so odločilnega pomena v splošni delitvi dohodka pravi osebni dohodki in da zato tudi odločilno – ob stopnji zaposlenosti – vplivajo na razlike v družinskih dohodkih in na udeležbo posameznih kategorij prebivalstva v skupni delitvi dohodka ...

Kar zadeva osebne dohodke iz dela, so razmere po naših raziskavah naslednje: 10 % zaposlenih z najnižjimi dohodki razpolaga s 6,95 % sklada osebnih dohodkov, medtem ko 10 % tistih, ki imajo najvišji dohodek, razpolaga s 13,90 % sklada osebnih dohodkov. Na splošno zato sodimo, da je s socialnega stališča taka delitev zadovoljiva ter da je z ekonomskega stališča relativno stimulatívna.

Sredstvo za ohranitev
svežine in vitalnosti

poljuven

Pritisk na zvezno vlado

Na seji sveta za trgovino zvezne gospodarske zbornice so člani sveta ocenili, da sedanji ukrepi ZIS na področju trgovine in blagovnega prometa znatno poslabšujejo položaj trgovskih delovnih organizacij. Kot primer navajajo določilo o absolutnih maržah v trgovini, ki se uporabljajo ne glede na ceno proizvajalcev in drugih stroškov. Po mnenju predsednika sveta je to tipičen administrativno birokratski ukrep, ekonomsko pa škodljiv za celotno gospodarstvo. Ta predpis je po njegovi sodbi potrebno odpraviti, kajti sprejet je bil brez posvetovanja z gospodarstvom in

sindikati.

Normalno bi bilo, da se tudi upravni odbor gospodarske zbornice Jugoslavije izreče o

tem vprašanju, v nasprotnem primeru bo moral svet za trgovino zvezne zbornice podati ostavko!

Zavoljo zamrznitve

Izgube jugoslovanskih železnic znašajo v letošnjem prvem polletju blizu 500 milijonov dinarjev. Najbolj so se izgube povečale zaradi povečane amortizacije – kar za 258 milijonov dinarjev. Odgovorni ljudje v JZ pravijo, da bi imela železnica v tem času le 50 milijonov dinarjev izgube, če bi nove tarife vpeljali že 1. januarja letos.

Ali kažejo s to trditvijo tudi že na plačnika izgub?

pik

– Kupite časopis! Senzacija! Danes se ni nič podražilo!
– Že mogoče, ampak dan je še dolg!

PODOBE NAŠEGA ČASA

— Kaj delaš? Ali lahko sploh kaj delaš?

— Ne morem! Povrh vsega mi še sonce sije naravnost na pisalno mizo. Rolo sem potegnil do konca, pa nič ne pomaga. Čas ubijam, kot drugi.

— Jaz tudi! Vse pisarne so prazne. Če pridem pred deveto, sem še vedno prvi. Potem je malica. Bife je zaprt, zato hodimo ven. V družbi je laže: eden pove to, drugi reče kaj drugega in čas hitreje steče. Nato pa je, na žalost, treba spet nazaj. Kar naprej človek ne more letati po trgovinah, ne? K sreči je prišel Peter na pametno idejo: njegova tajnica nam opoldne kuha kavo. Vsak da nekaj zraven, pa je. In tako se nekako pretokčemo skozi tistih sedem ur. Bili smo toliko pametni, da smo uknili sredo!

— Ti imaš vsaj mir, ko ti šefi ne sede na vratu. Pridesh, kadar prideš, greš, kadar greš! Meni so pa dali oddelek in zdaj moram odgovarjati za ljudi. Na vratarje se človek ne more zanesti, zato sem šel že dvakrat sam dol, da bi videl, kakšna je disciplina. To ti je pri nas cirkus! Ljudje hodijo po hiši, pa noter in ven, kot da bi bili ko-

lodvorska čakalnica. Ema pravi na primer, da bo skočila samo za hip ven, po grozdje za šefa, a nazaj pride z novo frizuro. Naša Marjetka, tista od Poldeta, vratarju še „mu“ ne reče, ampak lahko šele drugi dan kje na hodniku ujameš, da je bila pri Nami razprodaja konfekcije. Vendar bi tudi vse to mirno prenesel, če bi me ne trle še druge skrbi.

— Kakšne skrbi? Družinske?

— Ali nimaš lastnega?
— Kje pa! Veliko bolj se mi je splačalo zidati na Bledu. Najbolj me pa to jezi, ker mi stanovanja sploh ni treba več vrniti. Sklenil sem pogodbo za pet let in sem ga že odslužil.

— Tvoje pa le ni, ne?
— Ven me pa tudi ne morejo vreči, kar je isto, kot če bi bilo moje. Zadeva se lahko zaplete le, če grem v službo kam izven Ljubljane. Sicer pa sam dobro veš, kako

sem hotel vezati na Ljubljano. Računal sem, da bom šel kam ven za zastopnika. Če bi bil zunaj vsaj nekaj let, bi denar ne bil več nikakršen problem. Provizije v devizah od ene in druge stranke! Pa mi je tisto mesto odžrl Lojze.

— Ampak, on je, kolikor vem, kljub temu gradil v Ljubljani...

— Gradil, kako ne! Šele kasneje sem se dokopal do spoznanja, kako so nekateri

no politiko.

— Kako se boš zdaj odločil?

— Zaenkrat vidim edino možnost v tem, da bi tiste, ki me prosijo, naj pridem k njim, navrtal za kakšen kredit in si tako lahko nekoliko bolj poceni odkupil to ljubljansko stanovanje. Otrok bo začel kmalu hoditi v gimnazijo, potem na univerzo. Ali naj mu na svoja stara leta iz pokojnine, ki še ne vem, kakšna sploh bo, plačujem

O hudih skrbah in še o nečem...

— Materialne!
— Ne prideš skozi do prvega? Odkar si šef, so ti pa menda ja dali kakšen dinar gor!

— No, Jože, brez hecov: zadeva še malo ni smešna, ampak celo dokaj vabljiva. Edinstvena priložnost zame, zdaj, ko se mi še kaj da. Zelo lepa ponudba. Samo iz Ljubljane bi moral...

— Boš pa šel, če se ti bo izplačalo. Ne boš prvi!

— Pa stanovanje?

— Če te vabijo, ti ga bodo dali, brez skrbi!
— Ne mislim tistega tam. Mislim tega, ki ga imam v Ljubljani. Škoda se mi ga zdi kar tako vrniti...

je pri nas: če sam prostovoljno vrneš družbi stanovanje, ki ti ga je dala, ga kasneje nimaš več pravice zahtevati nazaj. Tako se za vselej obrišeš za tisto, kar si enkrat že imel v rokah. Hvala lepa za tak socializem, ki človeka poslovno utesnjuje in mu ne da dihati! Vidiš, tako gredo te stvari! In namesto, da bi zdaj kaj pametnega počel, na primer za naše podjetje, ali, če že hočeš, tudi za širšo skupnost, si moram beliti glavo s takšnimi zapornimi problemi. O, to me je luna trkala!

— Kdaj te je trkala?
— Pred leti, ko so mi pomnjali kredit za hišo, pa se ni

ljude prebirisani. Ali veš, kako jo je zidal?

— Ne! Kako?

— Vsako podjetje je pogledal le za toliko časa, dokler jih ni navrtal za kredit, nato pa je pobral šila in kopita. Naše podjetje je bilo že njegovo peto po vrsti. Vidiš, tako eni znajo! Jaz pa nisem toliko pameten, da bi si znal obdržati svoje stanovanje v Ljubljani, če se že odločim, da grem za nekaj let ljudem pomagat v kakšen drug kraj, kjer bi imel boljši položaj in plačo.

Pa govorijo in pišejo: v nerazvitih krajih primanjkuje strokovnjakov. Nič čudnega, ko pa vodijo takš-

še stanovanje v Ljubljani!? Druge možnosti res ne vidim kot te. Jo ti?

— Lahko bi ostal v sedanjem podjetju. Ne godi se ti slabo. To je že ena.

— Hvala lepa! V Ljubljani gre človek zelo počasi naprej! Pravo morje komolcev in stricev! Človek kot tak je nula, dragi moj. V manjšem kraju človek prej nekaj pomeni, še posebno, če ima položaj.

— Položaj ti ponujajo?
— Ja, pa ne slabega! Enega pri vrhu v občini. In še skoraj na pragu Ljubljane. Zato me pa vse to tako zelo jezi!

VINKO BLATNIK

Mojstri obračanja

Dvaintrideset najboljših traktoristov iz vse Slovenije se je pretekli teden v Ptujju pomerilo v oranju, spretnosti vožnji in teoretičnem znanju. Na XVI. republiškem tekmovanju traktoristov so se zbrali traktoristi, ki so dosegli najvišja mesta na številnih občinskih in področnih tekmovanjih. Poklicni traktoristi so se v Ptujju pomerili kot posamezniki in kot člani ekip. Tokrat niso pripravljali zemlje za setev, ampak so morali pokazati, kako spretno obvladajo traktor in plug in kako natančno znajo zarezati brazdo. Na videz je oranje zemlje dokaj preprosto, ko pa si ogledamo delo sodnikov, lahko ugotovimo, da se pri pravzaprav navadnem oranju ocenjuje kar sedem spretnosti. Skoraj najpomembnejše in najteže je zaorati prvo brazdo. Prav tako je težko narediti zaključek oranja oziroma razor. Sproti sodniki merijo tudi globino brazde. Ocenjujejo tudi izgled sloga, zaoravanje plevela, usposabljanje zemlje za setev, čistost dela in splošni izgled parcele. Možnosti za pridobitev točk je torej precej, istočasno pa jih tekmovalci lahko tudi izgubi. Najmanjša malenkost, ki jo zagreši, mu že odbije določeno število točk in pri res najboljših naših traktoristih je to že dovolj za nižjo uvrstitev.

Najboljši traktorist v Ptujju in novi republiški prvak je postal ŠTEFAN BUKVIČ iz Murske Sobotice.

„Z dvajset let vozim traktor pri KIK Pomurka, obrat Rakičani. Za tekmovanje se je naša ekipa pripravljala 3 dni.“

Štefan je že star znanec republiških in tudi zveznih tekmovanj traktoristov. Že dvakrat je bil državni prvak, letos je torej že tretjič. Tekmoval je že tudi na Češkem, v Vzhodni Nemčiji in na svetovnem prvenstvu na Norveškem, kjer je bil v najhujši svetovni konkurenci osemindvajseti.

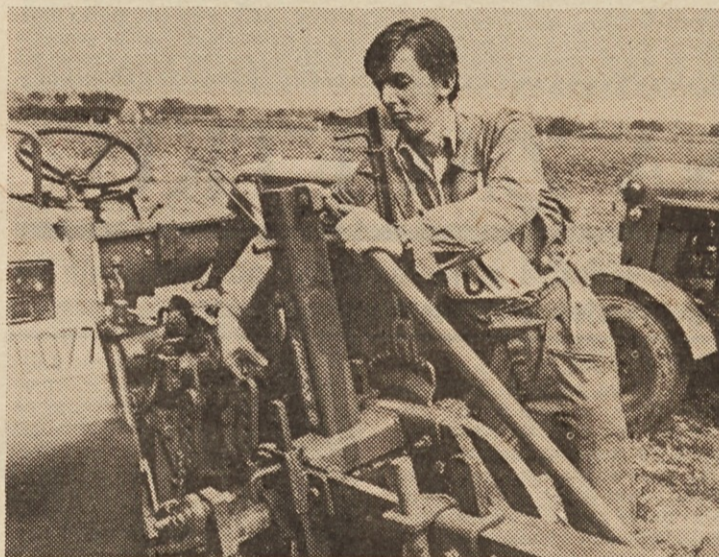
„Zadnje čase pri nas v Rakičanah bolj malo delamo z mehanizacijo. Od zadnjih poplav je zemlja še vedno tako razmočena, da s stroji ne moremo na polje.“

Najtežja tekmovalna disciplina je gotovo oranje. Teorija in spretnostna vožnja je pa stvar znanja in rutine. Oranje pa... „Ceprav je tekmovalni teren iz „enega kosa“, je zemlja lahko zelo različna. Na eni strani se bo lepo obračala in drobila, petdeset metrov dalje pa sploh ne. Treba je pač zadeti pravo hitrost in naklon pluga.“

Štefan iz Rakičanov vsekakor obvlada svoje delovno orodje. V vseh disciplinah je bil najboljši; pred državnim prvakom Martinom Muhičem iz Ljubljane in Marjanom Freljihom iz Kranja. Tudi v ekipnem tekmovanju je bil Štefan med zmagovalci, saj je ekipa KIK „Pomurka“ osvojila prvo mesto, poklicni traktoristi iz Ljubljane drugo in Agraria Brežice tretje mesto.

Prva brazda je zelo pomembna, kajti ko je tekmovalna parcela (1.000 kvadratnih metrov) zorana, se sploh ne sme videti, kje se je oranje začelo

Franc Svetek je tekmoval v ekipi samostojnih kmetov-kooperantov iz Ljubljane. Kot posameznik je dosegel odlično osmo mesto. „Doma imamo sedem hektarjev zemlje in s traktorjem jo skoraj vso lahko sam obdelam.“ 21-letni Franc se je odločil, da bo ostal doma na posestvu. Blizina Ljubljane in mehanizacija mu daje, tako pravi, možnost, da bo lahko uspešno gospodaril.

Z vinom bo šlo gotovo bolje. Ah ne, le raztresenost tekmovalcev je bila kriva, da se je traktor ustavil kar sredi njive. Dolili so nafto in šlo je zopet naprej

Globina brazde mora biti vedno enaka, zato jo sodniki tudi sproti merijo

»Velika noga« na pohodu

Slovenci naj bi bili rojeni smučarji in planinci. K obojemu sodi primerna oprema, torej tudi obutev. Če prave smučarske čevlje — pančerje še nekako dobiš, boš po trgovinah praviloma zaman iskal dobre „gozjerje“. Za varno in udobno hojo po gorah namreč niso dobri prav vsaki „gozjerji“, ki jih ponujajo po naših trgovinah, ampak mora obuvati izpolnjevati več pogojev: biti mora lahko, mehko in udobno, vendar zlasti v peti tudi dovolj trdno, sicer pa obvezno s podplatom iz rebrasto profilirane gume, po možnosti tudi nepremočljivo.

Tovarna ALIPINA Žiri v svojem programu sicer „drži“ tudi težko obutev, ki ustreza tem zahtevam, le da je izbira modelov in številk precej žalostna. Trenutno sta n.p.r. na voljo le polpancerja, model 20215 in 20228, vendar brez večjih števil. Ker v obeh ljubljanskih prodajalnih nisem dobil številke 45 ali 46, sem se odločil, da bom želeni model poiskal po telefonu v drugih prodajalnih tega podjetja po Sloveniji.

V tovarniški prodajalni v Žireh se izbira konča pri številki 44. Tam sem tudi izvedel, da pred novembrom z večjimi številkami ne bo nič, razen seveda, če je kje še ostal kakšen par. Poklical sem prodajalno v Celju, Skofji Loki in na Jesenicah, kjer se izbira konča pri številki 42 ali 43. Po več poskusih sem uspel doklicati tudi kranjsko prodajalno Alpine; kjer so imeli še en par številka 45 in so tudi bili tako ljubeznivi, da so mi ga rezervirali. Jutri grem te gozjerje pomerit. Če bodo premajhni, vem, kaj me čaka: pot v Celovec, kjer me bodo zanesljivo obuli tako, kot želim, pa še ceneje bo, kot da bi z lučjo po belem dnevu in v tem času, ko je jesen pred vrati, po domačih trgovinah iskal čevlje, kakršni se prilagajajo moji nogi. Nisem pa prav nič kriv, če imam „veliko“ nogo in če rad hodim v hribe.

—MG

Skupščina občine Trebnje

čestita
vsem občanom
za občinski
praznik
in jim želi
še veliko
delovnih uspehov.

Bolj skrbno z majhnim prostorom!

Gospodarstveniki že dolgo vedo, da postaja prostor v sodobnih razmerah gospodarjenja izrazita ekonomska kategorija, dolgoročno gospodarjenje s prostorom pa eden najpomembnejših pogojev za skladnejši in učinkovitejši družbeno-ekonomski razvoj. Zato smo se tudi v Sloveniji odločili, da bomo svoj gospodarski in življenjski prostor urejali celovito in usklajeno z ekonomsko socialnim razvojem naše republike. Tako nameravamo preprečiti nesmotno izrabo razpoložljivega prostora ob vedno večji urbanizaciji, industrializaciji, razvoju infrastrukture in drugih dejavnosti ter hkrati uskladiti različne osebne, kolektivne in družbene interese za prostor.

Poglejmo, kakšnih akcij vse smo se lotili, da bi obvarovali slovenski prostor pred škodljivimi posegi!

Načrtovalci družbenega razvoja Slovenije predvidevajo, da bomo že v prvi polovici prihodnjega leta sprejeli regionalni prostorski načrt za območje Slovenije, nato pa ga stalno dopolnjevali z ugotovitvami, do katerih se bomo dokopali na podlagi nadaljnjih sistematičnih raziskav. Sodelovali bomo tudi pri usklajevanju prostorskega načrta s Hrvaško in sosednjimi deželami Avstrije, Italije in Madžarske. Pristojni republiški organi nameravajo v prihodnje poskrbeti tudi za izdelavo prostorskih načrtov širših območij z medobčinskimi sodelovanjem, pospešiti znanstveno raziskovalno delo, povezano z regionalnim prostorskim planiranjem, po posebnem programu pa sofinancirati še stalno področno prostorsko načrtovanje posameznih območij Slovenije, s poudarkom na izdelavi popisa in ocene prostora.

V Sloveniji naj bi ustanovili poseben upravni zavod za področno prostorsko planiranje in prostorsko dokumentacijski center, ki naj bi skrbel za dolgoročno izpopolnjevanje prostorske dokumentacije na podlagi sodobne avtomatske obdelave podatkov.

Pri usmerjanju urbanizacije, ki bo v prihodnjih treh letih vključila že okrog 45 % prebivalstva, bo nujno treba izhajati iz načel policentričnega razvoja Slovenije, ki smo jih opredelili z resolucijo o dolgoročnem razvoju naše republike. Razvijanje policentričnega urbanega sistema bo nedvomno povečalo učinkovitost funkcionalne prometne povezanosti in uskladilo področni ekonomsko-socialni razvoj, hkrati pa omogočalo zmanjševanje razlik med življenjskimi razmerami mestnega in nemestnega prebivalstva. V skladu s temi načeli bodo morale občinske skupščine z medobčinskimi dogovori bolj določno opredeliti razvojna središča ter uskladiti urbanistične programe s področnim prostorskim načrtom republike.

V. K.

ŠELE NA ZAČETKU

Uveljavljanje novih zakonov s področja stanovanjskega gospodarjenja bo tudi v Zasavju naletelo na številne ovire

Letos bo menda na širšem zasavskem območju prvič sezidanih več zasebnih kot družbenih najemnih stanovanj. Gradnja slednjih stanovanj se je zataknila zaradi pomanjkanja sredstev in ker številna podjetja stanovanjski prispevek obračajo za obratna sredstva in celo druge potrebe, čeprav drži tudi podatek, da pa so nekatere delovne organizacije sklenile letos nameniti za graditev stanovanj celo več sredstev kot lani in so, denimo, v litijski predilnici celo povečali stanovanjski prispevek. Videti je torej, da si ponekod prizadevajo olajšati stanovanjsko stisko svojih zaposlenih, drugod pa zaradi nelikvidnosti in drugih razlogov za dobršen čas odtegujejo stanovanjski denar za gospodarske posege.

Toda ob vsem tem se z vso ostrino zastavlja vprašanje, kam bi pripeljala politika intenziviranja zasebne gradnje na račun družbene, namreč, če bi tudi prihodnja leta zidava zasebnih stanovanj tako skokovito naraščala, družbeno pa nazadovala? Resolucija pa tudi zakoni o stano-

vanskem gospodarjenju in vsi novi zakoni s tega področja, ki jih šele pripravljamo, se samo deloma dotikajo tega vprašanja, saj je vsakomur znano, da želimo pospešeno zidati nove stanovanjske enote in da bomo morali storiti še več za to, da bi delovni ljudje vlagali v zidavo stanovanj tudi svoj denar, svoje prihranke, svoje dohodke. Po drugi strani pa seveda moramo misliti na to, da bomo omogočili priti do primernih stanovanj tudi vsem tistim, ki nimajo zanje nobenega razpoložljivega denarja, ker so njihovi osebni dohodki prepriči.

Tudi v Zasavju so pri tem šele na samem pragu. Šele jeseni bodo občinske skupščine dejansko začele razpravljati o ustanovitvi občinskih solidarnostnih skladov in kasneje tudi o nekaterih drugih aktualnih vprašanjih s tega področja. Primarno vprašanje, ki se ga bodo morale lotiti, pa je, po kakšni poti zbirati več sredstev za družbeno gradnjo stanovanj, da bi odpravili sedanje stanje, ki postaja že celo kritično. Zasavska podjetja, večja in manjša, imajo so-

in sto prošelj za dodelitev družbenih najemnih stanovanj, in čeprav so skoraj vsepovsod sprejeli posebne pravilnike o pogojih za dodeljevanje stanovanj in skušajo ustreči najpotrebnejšim, je teh seveda znatno več, kot pa je ali bo na voljo družbenih stanovanj. Jesenski in zimski meseci bodo zatorej tudi v znamenju intenzivnejšega poseganja v problematiko stanovanjskega gospodarjenja in predvsem iskanja najustreznejših rešitev za to, da bi prihodnje leto gradili več družbenih najemnih stanovanj. -m-

Samoupravna normativna dejavnost TOZD

Prizadevanja za uresničitev ustavnih dopolnil v združenem delu so pogosto soočena z vprašanji, katerih razrešitev je mogoče najti le v kontekstu vseh ustavnih temeljev samoupravnega družbeno-ekonomskega sistema ● Nekatera med njimi zadevajo samoupravno normativno dejavnost v združenem delu, ki jim bomo v tej in prihodnji številki namenili večjo pozornost

Delavec, ki združuje svoje delo z drugimi delavci na družbenih proizvodnih sredstvih, je ustavni nosilec vseh samoupravnih pravic. Med te pravice sodi tudi samoupravna normativna dejavnost. Samoupravni položaj delavca v združenem delu na področju normativne dejavnosti mora biti (se lahko) uveljavljen v postopku oblikovanja in sprejemanja samoupravnih splošnih aktov tako v TOZD kot tudi na širših ravneh združevanja. Ob tem se zastavlja vrsta praktičnih vprašanj: katera vprašanja je potrebno normativno urediti v vsaki TOZD? Ali ima TOZD tudi temeljni splošni akt, ali je ta akt le na ravni podjetja oziroma druge asociacije? Odnos med splošnimi akti TOZD in akti podjetja oziroma druge asociacije? Kako zagotoviti neposrednost v procesu oblikovanja in sprejemanja splošnih aktov?

KATERE SPLOŠNE AKTE NAJ IMA TOZD?

Obseg samoupravne normativne dejavnosti TOZD (vrsta, število in obseg samoupravnih splošnih aktov) je odvisen od obsega zadev, za katere se delavci v TOZD odločijo, da jih ne bodo združevali z drugimi TOZD v svoji asociaciji. Obseg teh zadev je lahko ožji ali širši. O najožjem obsegu govorimo tedaj, ko TOZD oblikuje in sprejema le svoj statut, vse ostale splošne akte oziroma njihovo oblikovanje in sprejemanje pa združuje na ravni podjetja ali na širših ravneh svojega združevanja. Obseg samoupravnih splošnih aktov pa je lahko veliko širši, saj delavci v TOZD skladno s svojim družbeno-ekonomskim položajem v TOZD lahko normativno urejajo vsa vprašanja (avtonomno oblikujejo in

sprejemajo vse pravilnike). Racionalnost tudi na tem področju razvijanja samoupravljanja ne dopušča, da bi vsaka TOZD sprejemala zase vse samoupravne splošne akte. Za to trditve lahko navedemo predvsem dva razloga.

Prvi razlog je v velikem številu avtonomno oblikovanih, po vsebini torej različnih splošnih aktov, s katerimi bi bilo urejeno določeno področje medsebojnih odnosov za vsako TOZD posebej. Že danes primanjkuje strokovnih kadrov, ki bi skrbeli za sklade razvoj samoupravne normativne dejavnosti. Ob omejenih širini samoupravne normativne dejavnosti, čeprav bi le-ta temeljila

medsebojnih razmerij pri delu, pravice in dolžnosti glede upravljanja zadev in sredstev družbene produkcije, načela, po katerih se bodo ravnali pri odločanju pri delitvi dohodka, načela, na podlagi katerih bodo oblikovali svoje delovne programe, določajo organizacijo samoupravljanja in urejajo druga vprašanja svojega družbeno-ekonomskega položaja. Okvimo navedena vsebina statuta TOZD, zlasti podrobnost njene normativne opredelitve je odvisna od dogovora o tem, katera vprašanja bodo urejale vse TOZD s samoupravnim sporazumom. Statut TOZD je temeljni akt, saj delavci z njim določajo osnove za uresničeva-

delavec, osnovna oblika, v kateri uresničuje svoj samoupravni položaj, je TOZD, uveljaviti voljo za nastanek TOZD, zagotoviti njeno funkcioniranje, postati „polnoleten“ za nadaljnje zdrževanje z drugimi TOZD, pomeni, samoupravno oblikovati svoj „rojstni list“ – svoj statut, opredeliti v njem načela obnašanja, oblike in način svoje organiziranosti itd. Samoupravni sporazum o združitvi TOZD zato ne more biti ustanovitveni akt TOZD, ampak le temelje za urejanje medsebojnih razmerij enakopravnih subjektov – TOZD, ki se združujejo.

OHRANIMO TEMELJNI ZNAČAJ STATUTA

V vsaki delovni organizaciji, ki jo sestavlja več TOZD, je samoupravni sporazum temeljni splošni akt. Statut delovne organizacije, če bi ga ohranili, ne sme biti v nasprotju s samoupravnim sporazumom o združevanju, to pa pomeni, da statut v asociaciji nima več značaja temeljnega splošnega akta. To pa je le potrebna novost na področju samoupravne normativne dejavnosti. Prav je, da statut ohrani značaj temeljnega splošnega akta. Prav pa je tudi, da vnaprej onemogočimo poskuse izigravanja vsebine samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD. Vsakomur je jasno, da je samoupravni sporazum o združevanju izraz o enakopravnosti subjektov, ne pa preprosti pravni akt kakega organa v delovni organizaciji, ki ga sprejmejo s preglasovanjem. S tem, ko bi ukinili statut kot potreben akt naravne asociacije in ga zamenjali v celoti s samoupravnim sporazumom, bi bile najučinkoviteje odpravljene že sedaj v praksi prisotne deformacije, da samoupravni sporazum vsebuje le neka splošna načela, ki se podlej v statutu, ki ga sprejme delavski svet po večinskem načelu, konkretno (določijo medsebojne pravice, položaj TOZD ter pravice delavcev v njih).

POMEMBNA JE VSEBINSKA RAZMEJITEV, NE PA PODREJENOST

Nadalje gre za vprašanje odnosa med splošnimi akti TPZD in splošnimi akti asociacije TOZD. Pretekla praksa hierarhičnega podrejanja splošnih aktov organizacijskih enot splošnim aktom podjetja po ustavnih dopolnilih ni več ustrezna. Med samoupravnim sporazumom podjetja in splošnimi akti TOZD ni več razlogov za odnose podrejenosti oziroma nadrejenosti. V vseh splošnih samoupravnih aktih se mora odražati neposredni interes združenih delavcev, s tem, da se ta interes izraža v TOZD (glede aktov, ki jih TOZD avtonomno oblikuje) na drugačen način (najprimerneje bi bilo, da se splošni akti TOZD sprejemajo na zboru delovnega kolektiva TOZD), kot pa v asociaciji (po javni razpravi v delovnih skupnostih vseh TOZD naj bi o pripombah razpravljali in zavzeli stališče organi upravljanja v posameznih TOZD – samoupravni sporazum pa bi bil sprejet, ko so vsa nesoglasja odpravljena in ko je samoupravni sporazum podpisan od vseh TOZD v asociaciji). Pri tem gre za delitev vsebine samoupravljanja, torej za vsebinsko različna vprašanja normativnega urejanja v splošnih aktih v TOZD na eni, in v splošnih aktih podjetja na drugi strani. Hierarhičen odnos je nepotreben. Pravni red je zagotovljen s tem, da vsebino jasno razmejimo (zadeve, o katerih bomo odločali v TOZD, razmejimo od zadev, o katerih bomo odločali skupno z drugimi TOZD v asociaciji). Načela skladnosti med temeljnim splošnim aktom in podrobnejšo normativno delitvijo določenega načela v pravilniku na isti ravni samoupravne organizacije pa bo tudi v bodoče potrebno spoštovati (na primer pravilnik o ugotavljanju in delitvi dohodka v podjetju mora biti skladen z načeli, merili in kriteriji določenimi v samoupravnem sporazumu o združitvi TOZD v podjetje itd.; ali pravilnik TOZD o delovnih razmerjih mora biti skladen z načeli o delovnih razmerjih, vsebovanih v statutu TOZD itd.).

Vsa nanizana in načrtovana razmišljanja o samoupravni normativni dejavnosti v združenem delu, ob spreminjenih ustavnih določilih, se niso sad praktičnih izkušenj. Prav zato, ker so ustavna dopolnila v fazi uresničevanja, je koristno s sočasnim različnih rešitev in stališč poskušati najboljše. Ta in prihodnji stavki naj služijo temu namenu.

PETER TOŠ

»DANA« – TOVARNA RASTLINSKIH SPECIALITET IN DESTILACIJA MIRNA

ČESTITA VSEM OBČANOM ZA OBČINSKI PRAZNIK OBČINE TREBNJE TER PRIPOROČA SVOJE KVALITETNE PROIZVODE.

na novih ustavnih izhodiščih, pa tem nalogam prav gotovo ne bi bili kos.

Drugi razlog je vsebinske narave. Trdnost vsake integracije (torej tudi združevanje TOZD v podjetje) sloni na uspešnosti usklajevanja interesov v asociacijo združenih TOZD. Možnost usklajevanja interesov pa bi bila toliko manjša, kolikor bolj bodo samoupravni splošni akti TOZD urejali posamezna področja medsebojnih odnosov in različnih izhodišč, skratka iz interesov, ki predhodno med TOZD ne bodo usklajeni. Ob skupno dogovorjenih izhodiščih, kriterijih in merilih, ob skupno dogovorjenih normativnih itd. bo mnogo lažje usklajevati razlike v interesih in dosegati vsak dan potrebno soglasje v procesu upravljanja skupnih zadev in skupnih ciljev v asociaciji.

STATUT JE TEMELJNI SPLOŠNI AKT TOZD

TOZD je temeljna oblika samoupravljanja delavcev v združenem delu. Ustanovitev TOZD je povezana s sprejmom njenega temeljnega splošnega akta – statuta TOZD. V svojem statutu TOZD delavci določajo temelje za urejanje

nje svojega družbeno-ekonomskega položaja, upoštevanje pri tem specifične okoliščine (velikost, predmet poslovanja, strukturo zaposlenih, dosežene in načrtovane cilje, razvito teritorialnih razmer itd.), v katerih delujejo njihova TOZD.

Nekateri menijo, da TOZD ne potrebuje svojega temeljnega akta, ker nastopa kot člen v asociaciji, v kateri se tako ali tako oblikuje samoupravni sporazum kot temeljni akt za urejanje vseh vprašanj v združenem delu. Omenjeno stališče je zasnovano na preteklih izhodiščih samoupravne organizacije, ki niso skladna z ustavnimi dopolnili. Celotna organizacija samoupravljanja mora biti po sprejetju ustavnih dopolnil izgrajena od delavca kot nosilca samoupravljanja in njegove TOZD kot temeljne oblike za uresničevanje samoupravljanja, v vse širše blike njegovega združevanja in skupnega upravljanja. Ob tem delavec in njegova TOZD ne sme izgubiti samoupravne avtonomije. Delavec mora ostati osnovni nosilec samoupravljanja, njegova TOZD pa se mora v integraciji utrditi kot osnovna oblika za uresničevanje samoupravljanja v združenem delu. Skratka, subjekt samoupravljanja je

Ime in priimek	Naslov	Podpis
1		
2		
3		
4		
5		

Vsak novi naročnik potrdi zbiralcu naročnikov s podpisom svoj pristanek in sam vplača naročnino za 12 mesecev na tekoči račun ČZP Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, št. NB 501-1-991.

Ime, priimek in točen naslov zbiralca naročnikov:

.....

NAROČILNICA ZA NOVE NAROČNIKE

Naročani Delavske enotnosti

Ime in priimek: .....

Točen naslov: .....

Naročnino za 12 mesecev v znesku 26.– dln bom poravnal na tekoči račun ČZP Delavska enotnost, Dalmatinova 4, št. NB 501-1-991.

V Luki o TOZD

V koprski Luki so končali prvo fazo priprav za ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela. Komisija delavskega sveta je pripravila variantni predlog za ustanovitev štirih, oziroma treh temeljnih organizacij. Po prvem predlogu, naj bi dobile status temeljnih organizacij obstoječe delovne enote, to so pretovor, tehnični sektor z razvojem, skupne službe in luški dom. Po drugi varianti, h kateri se bolj nagibajo, bi prva temeljna organizacija združevala pretovorne in skladiščne dejavnosti, druga strokovno analitske in razvojne službe ter službe, ki se ukvarjajo z izgradnjo luške infrastrukture, tretja pa luški dom, ki vključuje dejavnosti družbenega standarda od prehrane do stanovanj.

Za katero od variant se bodo odločili, je odvisno od podrobnejših izračunov in študij ter od javne razprave v 1350-članskem luškem kolektivu. Osnovno, kar želijo v Luki z ustanovitvijo temeljnih organizacij združenega dela doseči, je okrepiti samoupravne odnose, prenesti odločanje o gospodarjenju in delitvi dohodka navedlo in odgovornost za sprejete sklepe v večji meri prenesti na ves kolektiv. Menijo, da s temeljnimi organizacijami tega še ne bodo dosegli, zato razmišljajo, da bi znotraj teh s predpisi uveljavili še druge oblike neposrednega samoupravljanja.

Revirski likovniki samorastniki

Kdo ve, kje so skriti v človeku nagibi in spodbude, da seže po barvah ali lesu in poskuša izraziti svet, ki ga obdaja. Izraziti, kakor ga vidi, dojema ali preoblikuje v lastnih predstavah. In kdo ve, ali ravnamo prav, ko to prvinsko človekovo potrebo in tisto, kar postaja njen rezultat, poizkušamo dandanašnji javno priznati in vrednotiti le, kadar imamo pred seboj tako imenovane največ in njihove posamične ali kolektivne manifestacije.

Take misli, odprta vprašanja brez odgovora, se ti vsiljujejo, ko se sprehajaš med razstavljenimi deli trboveljskih amaterjev. Žal, brez družbe strokovnih kritikov in predstavnikov bogatega ljubljanskega likovnega življenja, s katerimi bi želel preprosto tudi o tem izmenjati misli.

V ljubljanskem domu JLA bodo 3. septembra po desetih dnevih zaprti kolektivno razstavo članov sekcije za likovno umetnost pri DPD Svoboda – center Trbovlje, imenovani RELIK – revirski likovniki.

Uprava doma JLA, ki je dela trboveljskim amaterjem na razpolago svojo razstavno dvorano, nudi tudi streho sekciji ljubljanskih likovnih amaterjev. Prav ti so pred dvema letoma kolektivno razstavljali v Trbovljah in tako je prišlo do povabila, da RELIK razstavlja v Ljubljani.

Osemdeset razstavljenih del štirinajstih od enaindvajsetih trboveljskih amaterjev likovnikov je prva kolektivna razstava v Ljubljani, potem ko so kolektivno že večkrat razstavljali v Trbovljah, pa v Celju, Velenju, Domžalah, Fohnsdorfu in Leobnu v Avstriji. Posamezni člani pa so sodelovali tudi na drugih kolektivnih razstavah v Zagorju, Slovenjem Gradcu in Ljubljani, samostojno pa so se predstavili po raznih krajih

VASTIČ MILOŠ, upokojenec: Deseti brat, plastika – lipa

Jugoslavije doslej že sedemindvajsetkrat.

Upodabljajoči svet skritih doživetij revirskih samorastnikov torej ne ostaja anonimen. In ta svet je, ne glede na to, ali ga je v barvah ali materialu izrazila roka delavca, rudarja, vajenca, uslužbenca ali upokojenca, zelo zanimiv, motivno največkrat globoko zasidran v delovnem in življenjskem okolju rudarjev, kdaj pa kdaj tudi globoko osebno zaznamovan. Zelo raznolik pa je ta upodabljajoči svet po uporabi likovne tehnike, seveda z zelo različno sposobnostjo izraziti se v posamezni tehniki.

RELIK deluje že devet let. Sekcija za likovno umetnost pomeni trboveljskim amaterjem organiziran prostor za delo v trboveljskem Delavskem domu, možnost pogovora o likovni umetnosti in lastnem delu, možnosti pridobivanja strokovnih nasvetov, kadar je na raz-

polago seveda mentor. Prvi dve leti sta to bila akademska slikarja MILAN RIJAVEC in JANEZ KNEZ. Zdaj ga nimajo, kar lahko sklepamo iz pripovedovanja MILOŠA VASTIČA, enega najstarejših članov RELIK.

– Kljub izredni dejavnosti sekcije in posameznikov moramo resnici na ljubo povedati, da vsa naša nesebična prizadevanja niso uspela pritegniti zaželene pozornosti tistih merodajnih dejavnikov, ki vodijo in usmerjajo amatersko kulturno dejavnost v kraju samem. Verjetno je temu vzrok tudi dejstvo, da v Trbovljah nimamo iskrenega, nesebičnega strokovnjaka – ljubitelja likovne umetnosti, ki bi bil sposoben objektivno ocenjevati naša dela in našo dejavnost ter isto strokovno posredovati širši javnosti... In dalje pravi Vastič... Že večkrat smo se vprašali, zakaj tolikšna indiferentnost do naše sekcije in posameznih članov s strani naših poklicnih likovnikov. Če se ozremo v kraje, kjer so se z manj prizadevnosti in ne boljše kvaliteto uspeli uveljaviti posamezniki in skupine, bomo ugotovili, da so te skupine in posameznike popularizirali, jih spodbujali in nesebično usmerjali posamezni ugledni ljubitelji likovne umetnosti ali pa poklicni likovni umetniki, ki jih ni bilo strah zdramiti v nekom željo po neposrednem likovnem udejstvovanju...

Beseda je torej o enem ali več mentorjih v najširšem pomenu besede, ki jih RELIK očitno nima.

A kdo so ljudje, ki smo jih srečali na ljubljanski razstavi? ZDRAVKO DOLINŠEK je delavec v Zlatarstvu Trbovlje (predstavlja se s tremi platni v tehniki olje-lopatica). MIHAELA KRASNIK je uslužbenka

Razgovor razstavljalcev z gosti na otvoritvi ljubljanske kolektivne razstave RELIK.

(razstavlja osem akvarelov). JERNEJ KREŽE ali Nejkot, kot mu pravijo, je rudniški upokojenec (svoje rudarske motive predstavlja v praskanki, treh oljih in treh plastikah – baker na lignitu). Njegov sin, ki je tudi JERNEJ, sicer pa vajenec, razstavlja pastel in gvaš. MILAN KUHAR je motorovodja pri rudniku (razstavlja dve platni). JOŽE KUDER je varnostni teh-

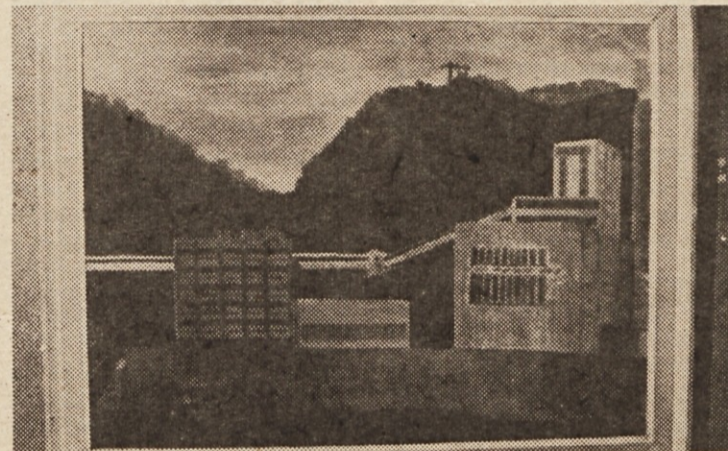
vom. ALOJZ LESAR je rudar (razstavlja osem plastik v lesu). ALOJZ NADRAH je prav tako rudar (razstavlja enajst slik v tušu in barvi z rudarsko motiviko). Inženir IVO PINTERIČ razstavlja štiri akvarele iz delovnega in počitniškega okolja. BOŽO STRITAR, zdravstveni tehnik, nosi v sebi ta čas eno samo temo, vtis poletja ob morju, izražen v štirih oljnih

pastelih. EMIL SKRBEC je ključavničar v STT Trbovlje (razstavlja pastel in akvarel). ERNEST ŠPILAR, kurjač v termoelektrarni Trbovlje, razstavlja dve risbi. MILAN TODOROVIC, po poklicu ključavničar, razstavlja dve deli v točenem bakru. In končno je tu MILAN VASTIČ, upokojenec, ki ima na razstavi kar 22 del, slike, ki so nastale ob uporabi mnogih neslikarskih materialov (kosen, les), in plastike.

Mnoga razstavljena dela obiskovalca osvajajo bodisi s svojo neposrednostjo, bodisi z veliko spretnostjo izražanja v posameznih likovnih tehnikah. Strokovni kritik bi ob razstavi mogoče zapisal seveda tudi kaj več.

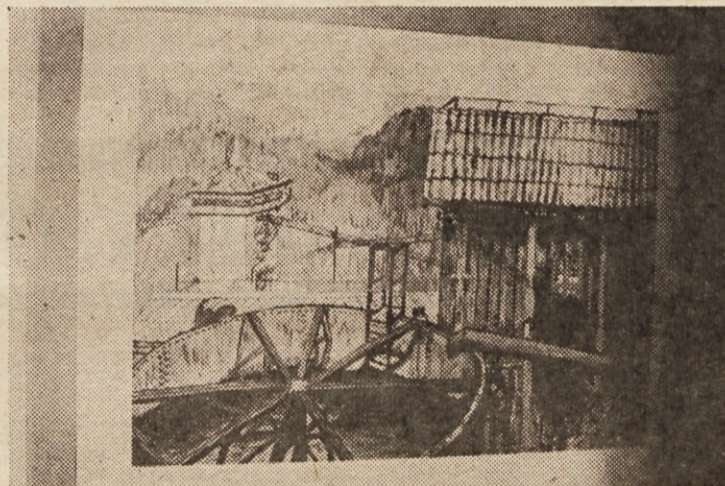
Naj ob koncu povemo, da bo prihodnje leto RELIK pripravil ob svoji desetletnici jubilejno razstavo. Nameravajo pa organizirati tudi veliko razstavo amaterskih likovnih skupin iz vse države. Ob tej priložnosti pa bi radi sklicali tudi delovni zbor delegatov vseh amaterskih skupin.

SONJA GAŠPERŠIČ
Foto: ANDREJ AGNIČ

KUDER JOŽE, varnostni tehnik: Termoelektrarna II, Trbovlje, olje – platno

nik v termoelektrarni Trbovlje. Sicer najraje oblikuje kovine, a razstavlja olje z revirskim moti-

NADRAH ALOJZ, rudar: Rezervoar Retje, barva – tuš

»Ravne 1972«

Zaključek slikarske kolonije

Prejšnji petek, 25. avgusta, zvečer so na Ravnah na Koroškem sklenili delo 3. Slikarske kolonije Ravne 72, ene od najpomembnejših kulturnih manifestacij v Meziški dolini. Železarna Ravne na Koroškem je namreč letos že tretje leto povabila slovenske likovne ustvarjalce, da obiščejo Meziško dolino, da bi podrobneje spoznali ta del Slovenije in se spoznali z delom koroških železarjev oziroma ljudi v Meziški dolini.

Ravenska slikarska kolonija je bila tako znova priložnost za neposredna srečanja umetnikov z ljudmi, dosežen pa je bil tudi eden od temeljnih namenov slikarskih kolonij – približati umetnost ljudem in vzgajati v njih smisel za lepoto in umetnost. Koroška pokrajina od

Kotelj do Tople se je tako tokrat že tretje leto znašla v likovnih delih udeležencev Slikarske kolonije Ravne 72, Meziška dolina pa je dobila nove prijatelje.

Udeleženci Slikarske kolonije Ravne 72 bodo dela, nastala med 10-dnevnim bivanjem v Meziški dolini, predstavili na samostojni razstavi v Likovnem salonu Študijske knjižnice Ravne na Koroškem v počastitev letošnjega praznika republike. (Ma)

PARTIZANSKA KNJIGA

OBVEŠČA

POTUJOČA KNIGARNA bo v:

- torek, 5. septembra 1972 v KRIZAH,
- sredo, 6. septembra 1972 v LOMU,
- četrtek, 7. septembra 1972 v TRŽIČU,
- petek, 8. septembra 1972 v PODLJUBELJU,
- sobota, 9. septembra 1972 v PRISTAVI-GOLNIKU.

NAŠE GESLO:
»Dobra knjiga v vsako vas!«

KNJIŽNI HRAM NA KOLESIH razstavlja, prodaja, sprejema naročila in prednaročila za knjige, revije in časopise VSEH SLOVENSKEGA ZALOŽB.

OSEM ŠOL NA MAH

Enkratni dogodek v kranjski občini

V kranjski občini bodo te dni začeli graditi kar osem novih šolskih poslopij. Gre za objekte za potrebe kranjske posebne osnovne šole ter za osnovne šole v krajevnih skupnostih Vodovodni stolp II, Predoslje, Kokrica, Naklo, Besnica, Orehek in Trboje. To so prva šolska poslopja, ki bodo zgrajena s pomočjo drugega samoprispevka občanov in delovnih organizacij, veljala pa bodo 46 milijonov dinarjev. Z njimi bodo v občini pridobili 48 učilnic za razredni pouk, 21 učilnic za kabinetni pouk, 8 večnamenskih prostorov, 3 telovadnice, 13 prostorov za varstvo predšolskih otrok in seveda vse običajne pomožne prostore.

Koordinacijski odbor za gradnjo šol in vrtcev je gradnjo omenjenih šol poveril gradbe-

nim podjetjem Projekt Kranj, Gradis Ljubljana, Graditelj Kamnik in Sava Jesenice. Ob podpisu pogodbe so se podjetja obvezala, da bodo nove šole nared do 1. avgusta oziroma do 31. decembra prihodnjega leta. Koordinacijski odbor bo v

jesenskem času pripravil vse potrebno še za gradnjo načrtovanih prizidkov k šolam v Stražišču in Šenčurju ter za preureditev šol na Jezerskem in na Primorskem. Ko bo zastavljeni program izpolnjen, bodo imeli vsi učenci v šolah kranjske

občine enake pogoje za sodoben pouk.

V okviru istega programa pa v kranjski občini izboljšujejo tudi mrežo vzgojnovarstvenih ustanov. V gradnji so že vrtci v Cerkljah, Bitnjah in na Klancu, spomladi pa bodo zastavili še z vrtcem na Planini in v Stražišču. Ta teden so v Kranju odprli nov vrtec, za katerega so preuredili stavbo ob cesti Staneta Žagarja, stroške odkupa in adaptacije v višini poldrugega milijona dinarjev pa so krili iz sredstev, ki se zbirajo za potrebe otroškega varstva. Vrtec bo sprejel 80 otrok. Ob tem se je pokazalo, da so potrebe v mestu resnično še zelo velike, saj so morali kranjski vrtci kljub novim prostorom odkloniti 420 prošenj.

M. S.

(vš)

POJEM ŠIROKE IZBIRE, SOLIDNE
POSTREŽBE, ZMERNIH CEN,
POJEM DOBREGA NAKUPA

TRGOVSKO PODJETJE
nama
LJUBLJANA

Mladino tja, kamor sodi

Leto, ki je pred nami, bo za slovensko mladino v bistvu leto priprav na 9. kongres ZMJ in še posebej ZMS. ZMS bo morala svojo aktivnost opredeliti tako, da se bo lotevala predvsem tistih družbeno-političnih vprašanj in problemov mladih ljudi, ki so za mladino in družbo nasploh najbolj pereči. Razveseljivo je, da se mladi v Sloveniji zavedajo, da se tako lepe in blesteče ter bučne resolucije (to so tudi večkrat na glas povedali in zapisali) in razprave o njih ne bodo razgibale mladine niti v pripravah na 3. konferenco ZKJ niti na 9. kongres ZMJ in ZMS, zato bo edino z delom, z akcijo mogoče potrjevati ali negirati kongresne dokumente.

Poleg priprav na oba kongresa čakajo slovensko ZM tudi druge pomembne naloge, ki se jih je treba korenito lotiti in jih temeljito obdelati. Kajti, če nikoli prej, potem je Zveza mladine sedaj ponujena rokavica, ki jo bo nujno potrebno sprejeti! Priložnost za potrditev vloge ZM, za potrditev upravičenosti in neobhodnosti, da se tudi Zveza mladine znajde v ustavi, je tu: dovolj velika angažiranost pa bo lahko v nalogah, ki so pred njo, prinesla samo pozitivne točke Zvezi mladine in zaprla usta vsem tistim, ki imajo še vedno veliko povedati proti njej, ne da bi pravzaprav znali (ali pa morda hoteli?) razložiti, kaj je tisto, kar jim ni všeč!

Ena pomembnih prelomnic za nadaljnje delovanje Zveze mladine je vsekakor bližnja novembrska 3. konferenca ZKJ, ki bo spregovorila o mladih, ki bo sprejela konkretna stališča in dogovore o vlogi ZK pri razvijanju aktivnega vključevanja mlade generacije v graditev samoupravne socialistične družbe itd. . . .

Da slovenska mladina ve, kaj hoče in da tudi želi tisto, kar deklarira, dovolj zgovorno potrjuje tudi obsežna akcija, ki se je zaključila pred dnevi v Ljubljani: mladinska politična poletna šola. Šola, v kateri so se za teden dni zbrali mladi iz vse republike (skoraj štiristo jih je bilo), ki so poslušali predavanja o pomembnih aktualnih družbeno-političnih dogajanjih v državi, izmenjali mnenja in lastne izkušnje, utrdili staro znanje, si pridobili novo in se predvsem pripravili na prihajajoče boje, ki nikakor ne bodo lahki, obenem pa za Zvezo mladine izredno pomembni.

Šola, ki je veliko stala, toda šola, ki bo dala, v to smo lahko prepričani, sadove že kaj kmalu, dobra nalozba, vredna pohvale in še odločnejše podpore tudi s strani vseh tistih nergačev, ki iščejo v vsakem koraku slovenske mladine samo napake.

Splošna in vsekakor pregroba ocena bi bila, če bi rekli samo toliko. Tudi mladi, ki so bili v teh poletnih dneh v Ljubljani na mladinski poletni politični šoli, so nam povedali svoje misli in vsi po vrsti so si bili edini: šola je zelo dobro uspela in je pomenila vsekakor doslej najboljšo obliko usposabljanja mladinskega vodstvenega kadra, kar jih je ZMS pripravila za svoje člane. Najboljša oblika usposabljanja tako za splošne kot tudi za zelo konkretne naloge, ki se kažejo že v tem trenutku in ki ne zadevajo samo mladine Jugoslavije in še posebej Slovenije, ampak našo celotno družbo!

ZVONE CVEK, predsednik OK ZMS Moste-Polje v Ljubljani, je menil, da „lahko boljše rezultate pri svojem delu beležimo le,“ če se bo mladina usposabljala za vse naloge, ki jo čakajo. Zvone pričakuje v naslednjih mesecih precejšnjo poživitev mladinskega dela širom republike, saj so politično šolo obiskovali mladi iz vse Slovenije.

DRAGO MOHORKO, predsednik OK ZMS Slovenska Bistrica, je dejal, da so takšne šole zelo pomembne in bi bilo nedvomno prav, če bi jih organizirali tudi v bodoče, po možnosti pa tudi v občinskih organizacijah.

ANDREJ ROŽMAN, član predsedstva OK ZMS Moste-Polje, pravi, da so si na tej šoli mladi pridobili mnogo novega znanja, ki jim bo koristilo v pripravah na oba kongresa in na 3. konferenco ZKJ o mladini ter na volitve in razprave o ustavnih spremembah. Za vse tiste, ki so to znanje že imeli iz svojega prejšnjega aktivističnega delovanja, pa je, po njegovem mnenju, šola pomenila utrditev in obnovitev izkušenj.

JANEZ KROFOLIČ, predsednik medobčinskega sveta ZMS celjske regije, meni, da je bil glavni namen šole, to pa je priprava mladinskega vodstvenega kadra na predstoječe težavne naloge, vsekakor dosežen. Nadalje je menil, da se bodo rezultati pokazali v tem, koliko bodo mladi sposobni aktivirati svoje vrste in poživiti delo. Med drugim je dejal: „Veliko bo govora o mladih, vendar se bojim, da bo prišlo v nekaterih sredinah do tega, da bodo bolj iskali krivice kot pa rešitve. Temu se bo treba na vsak način in zelo ostro upreti.“

GORAZD MARINČEK, predsednik OK ZMS Center v Ljubljani, je položil vsem predavateljem „na srce“, da je bila to politična šola in „da je treba biti potem, ko je problem opredeljen, sposoben angažirano o njem razpravljati in se pogovoriti o tem, kako bo družba ta problem reševala.“ Obenem pa je treba biti, po njegovem mnenju, opredeljen tudi do mlade generacije pri tem razreševanju.

ZDENKO MALI, član predsedstva RK ZMS, šteje kot največji uspeh mladinske poletne politične šole to, da so mladi uspeli oceniti, na kateri stopnji organiziranosti so, kje so šibki in na kaj bo treba dati v bodoče največji poudarek v delovanju v Zvezi mladine.

LJUBICA ZGONC, članica predsedstva OK ZMS Cerkljica, je menila, da je šola dala vsem udeležencem minimalno osnovo za nadaljnje delo. Predvsem pa so mladi, po njenem mnenju, dobili spodbudo za nadaljnje delo.

Tako torej mladi iz vseh koncev in krajev Slovenije ocenjujejo svojo prvo politično šolo. Trezno, pametno in nič preveč „mladinsko“.

SLAVKO DRLJE

V ZAČARANEM KROGU STROŠKOV IN CEN

V trboveljski cementarni ob začetku tega leta zares niso pričakovali, da jim bo prineslo toliko težav, še manj pa so mislili na kakršnokoli izgubo v svojem vsakdanjem gospodarjenju. Kolektiv ni nikoli odkar obstaja cementarna, izkazoval v svojih bilancah minusov, tokrat jih že ob prvem polletju. Upravičeno se vprašujejo, kdo bo odgovoren za to, ker zlepa ne bodo mogli vmiti najetih tujih in domačih kreditov, ali če bodo morali zavoljo tega, ker ne morejo plačati dolgov za surovine in reprodukcijski material, ustaviti proizvodnjo. In to v času, ko nam na vseh koncih in krajih hudo primanjkuje tega gradbenega materiala.

LETOS ZA 21 % VEČJI MATERIALNI STROŠKI

Cementarna plačuje letos dražje vse surovine, električno energijo, premož in reprodukcijski material. Po bilančnih podatkih za prvo polletje je videti, da so se jim proizvodni stroški povečali za 21 %, hkrati pa je iz njih videti, da so celo povečali storilnost. Vodstvo podjetja je o tem menda že stokrat seznanilo vse zvezne organe, vlado, zbornico in svoje združenje pa tudi republiške organe. Obsežno dokumentacijo o tem, kako so se jim zaostriili pogoji gospodarjenja, so poslali še številnim drugim, vključno s svojim odjemalcem. Ob koncu junija so imeli ostanka dohodka 120.000 din, vendar ne zaradi uspešnega poslovanja, marveč zaradi obresti. Sedanja lastna proizvodna cena za tono cementa znaša 299,60 din, prodajajo pa jo po 282,00 din.

Podjetje je spomladi zaprosilo zvezni zavod za cene za soglasje za 15 % povečanje cen cementa. Utemeljitev je bila tako natančna, da ji nihče ni oporekal. Republiški odbor sindi-

kata gradbene industrije je podprl trboveljski kolektiv, ker je ugotovil, da podjetje ne more uspešneje gospodariti zaradi zamrznjenih cen. Vse to pa vsaj doslej ni bilo dovolj za tiste, ki odločajo o cenah, bojda tudi zavoljo tega, ker se dve naši republiki upirata dati soglasje za spremembo cen, ker bi morali njeni potrošniki plačevati dražje cement, sami pa nimata cementarn.

zijo cementarni, da ji bodo ustavili nadaljnje pošiljke surovin in premoga, ker so sami v težavah. Zato v cementarni celo razmišljajo o začasnem prenehanju proizvodnje, ne glede na to, da bi ta korak ogrozil vsa naša prizadevanja, da bi vendarle do konca leta vsaj deloma uresničili sprejete programe stanovanjske in druge graditve, ki so v znanem zaostanku pred-

dali soglasje za 15 % povečanje cen za cement. Ker imajo na Slovenskem 120 odjemalcev, bo ta pot dejansko trnova in sila zamudna. Vendar tudi v primeru, če bodo vsi kupci soglašali z delno spremembo cene cementa, pot za povišanje še ne bo končana. Cementarna bo morala vse gradivo predložiti zveznemu zavodu za cene, ki bo dal soglasje. V podjetju pravijo, da bo lahko ta postopek trajal celo več mesecev. Prav to pa hudo skrbi kolektiv, kajti če bi v zveznem zavodu za cene zavlačevali postopek za izdajo soglasja, bo njegovo letošnje gospodarjenje skorajda na psu.

POTRPLJENJE IMA SVOJE MEJE

Petnajstodstotno povečanje cen cementa sicer ne bo omogočilo, da bo kolektiv odpravil vse težave v zvezi z nadaljnjim poslovanjem. S tem bo samo deloma kompenziral podražitve surovin, premoga in reprodukcijskega materiala ter električne energije. Za povečanje osebnih dohodkov, ki v cementarni stagnirajo, ne bo ostalo ničesar. Mirogrede rečeno ima zdaj cementarniški kolektiv najnižje osebne dohodke v trboveljski občini v industrijskih podjetjih. Ob polletju so znašali povprečno komaj 1350 din. Vendar v podjetju pričakujejo, da bodo z večjo proizvodnjo v novi peči in s še večjo storilnostjo ustvarili pogoje za to, da bi lahko izplačevali vsaj kalkulativne osebne dohodke po sprejetem samoupravnem sporazumu o usmerjanju delitve dohodka. Cementarni pravijo, da niso več pripravljene delati za sedanje osebne prejemke in da ima vsako potrpljenje svoje meje. Sicer pa so nekateri strokovnjaki že odšli iz podjetja in si poiskali bolj plačano zaposlitev.

-m-

MODNA HIŠA

S POSLOVNIMI ENOTAMI V LJUBLJANI, MARIBORU IN OSIJEKU VAM NUDI

bogato in vedno aktualno izbiro otroške, moške in ženske konfekcije, modnega metrskega blaga, pletenin in visoko kvalitetne usnjene konfekcije in galanterije.

DOBAVITELJI CEMENTARNE HOČEJO SVOJ DENAR

Avgusta je cementarna dolžna za surovine, premož, električno energijo in reprodukcijski material 16 milijonov din, zapadle pa so tudi prve anuite, ki znašajo okoli 14 milijonov din. V tem mesecu, natančneje 20., so imeli na žiro računu 600.000 din, terjatev pa cementarna dejansko nima, ker ji nekateri kupci plačujejo cement celo vnaprej, samo da ga dobijo. Največji dobavitelji gro-

vsem zaradi pomanjkanja cementa.

TRNOVE POTI ŠE NI KONČA

Te dni so v cementarni poskusili še nekaj, da bi vendarle vsaj deloma zlezli na zeleno vejo. Kot je znano, bo v kratkem izšla uredba o prenehanju veljavnosti zamrznitve cen, po kateri pa se bodo morali proizvajalci teh ali onih vrst blaga sporazumeti o višjih cenah s svojimi odjemalci. Zato so predstavniki podjetja začeli obiskovati vse svoje kupce, da bi jim

OB DOMAČI CEMENTNI KRIZI SE NE ZGANEMO, RAZMETAVAMO PA DEVIZE

Kam vodi taka »politika«?

Letošnji poletni meseci so nam zlasti na področju gradbeništvaja prinesli številne težave z občutnim pomanjkanjem cementa. O tem smo mnogo-

krat slišali in brali, najbolj pa je to oviralo gradbeno podjetja in tiste zasebne graditelje, ki so se prav v tem času odločili graditi lastno hišico. Menenkrat je postal cement najbolj množično iskan proizvod na tržišču. Srečen je postal tisti nabavni referent v gradbenem podjetju ali privatni graditelj, ki je v določenem času dobil celotno naročeno količino tega blaga. Upam si trditi, da smo samo za razna službena potovanja in iskanje cementa porabili lepe milijone dinarjev, kar seveda podražuje končne stroške gradenj.

Hkrati, ko smo se srečevali s težavami na tržišču cementa, pa so prihajale dokaj neugodne vesti iz cementarn. Njihovi predstavniki negodujejo nad sedaj veljavnimi cenami, s katerimi niti ne morejo kriti vseh proizvodnih stroškov. Ta podjetja torej poslujejo z izgubo in vsak kilogram prodanega cementa jim prinaša določeno število dinarjev ali par deficita. Takšno gospodarjenje očitno ne vodi prav nikamor in zato ni prav nič novega, če smo sem in tja že slišali vesti, da bodo cementarne začasno prenehale z delom.

Ker nam je tega blaga doma primanjkovalo, smo ga v juliju in deloma še v avgustu uvozili iz Grčije. Uvoz je bil menda „intervencijski“ z namenom, da vsaj deloma ublažimo težave pri

raznih gradbenih delih. Takšno akcijo bi vsakdo pozdravil, saj je s tega vidika ekonomsko utemeljena in razumljiva. Toda veliki večini potrošnikov, ki so ta cement kupovali, ni bila razumljiva prodajna cena, saj so morali v Slovenskih Konjicah in še v mnogih drugih slovenskih krajih za en sam kilogram odšteti reci in piši sto deset starih dinarjev. Ker je znano, da je za trboveljski cement določena cena okoli 46 do 50 starih dinarjev za kilogram, smo torej uvoženega plačevali po več kot dvakrat višji ceni. Kupci so sicer negodovali, toda mnogi so bili zadovoljni, da so vsaj dobili ta dragoceni proizvod.

Tu pa se zastavlja vprašanje, če pri nas nismo v stanju, da bi vsaj deloma omogočili cementarnam povišati prodajne cene, recimo za 20 do 30 %. Njihov zahtevek pristojnim organom za cene mi sicer ni znan, menim pa, da bi tolikšno povišanje cene odpravilo izgubo. Vem, da bo kdo dejal, če s tem se bodo pa podražile gradnje. Res je to in zelo točno, toda ob predlaganem povišanju še dolgo ne bi dosegli cene, kot smo jo plačevali za uvožen grški cement, za katerega smo morali odšteti devizna sredstva. Ni treba posebej poudarjati, da to tudi podraži ceno objektov. Ob tako visoki prodajni ceni uvoženega cementa pa se končno še resno

vsiljuje vprašanje, če ni kdo pri tem lepo in dobro zaslužil. Vprašujem se tudi, kaj bodo storili pristojni organi in kako bodo ukrepali, če bi cementarne lepega dne ustavile ekonomsko nerentabilno proizvodnjo sicer zelo iskanega blaga? VINKO LANGERHOLC

SLOVENJ GRADEC

Vse kaže, da nekaj nad 100-članska delovna skupnost Mlekarn Slovenj Gradec ni bila zadovoljna z razvojem v okviru Mlekarn Maribor. Te dni se je na referendumu velika večina zaposlenih odločila za odcepitev od mariborske Mlekarn in za priključitev k ljubljanski tovarni hranil Kolinska.

Predvideno je, da bo v prostorih, kjer je bila mlekarna, a so jo pozneje opustili in so zdaj že nekaj časa samovalji, že z novim letom 1973 stekla nova proizvodnja. V okviru Kolinske naj bi izdelovali sprva sadne sirupe, surovino za brezalkoholne pijače. To bo avtomatizirana proizvodnja, na novo pa bodo zaposlili 20 delavcev. Sicer pa naj bi v Slovenjem Gradcu pozneje še dopolnili program živilske proizvodnje.

V okviru ljubljanske tovarne hranil Kolinska bo Mlekarna Slovenj Gradec samostojna enota, ki bo obdržala trgovino, na novo pa bo, na začetku, organizirana proizvodnja sadnih sirupov. (an)

ČIPK IN VEZENIN NIKOLI PREVEČ

Blejska tovarna si pomaga iz zagat s kooperanti

V Tovarni čipk in vezenin na Bledu letos zelo povečujejo svojo proizvodnjo. Medtem ko so lani izdelali za 30 milijonov dinarjev, bo vrednost njihovih letošnjih izdelkov kar za 20 milijonov večja. K temu precej prispevajo kooperanti, ki so jih morali pridobiti, ker sami ne morejo zadostiti velikemu povpraševanju po svojih izdelkih. Tako sedaj opravi posamezne faze dela zanje že 5 večjih podjetij in kar 70 zasebnih delavnic, predvsem iz vrst konfekcionarjev.

Razen tega so si v podjetju letos zagotovili možnosti za večjo proizvodnjo tudi z nekaterimi novimi stroji. Med drugimi so kupili dva nova vezilna stroja. Izboljšali so tudi organizacijo dela. Uvedli so nov si-

stem dela pri strojih po skupinah, ki omogoča, da delavci drug drugemu pomagajo in s tem znatno bolje izkoriščajo svoj delovni čas.

Pred to blejsko tovarno so še nove zahteve po bistvenem povečanju proizvodnje, zlasti vezenin in konfekcije. Vendar v podjetju ugotavljajo, da v blejskih razmerah nimajo najboljših možnosti za širjenje, ker primanjkuje delavcev. Zato se bodo doma usmerjali največ v proizvodnjo vezenege blaga, ki terja zahtevno strojno opremo, konfekcijo pa bodo razvijali drugod, v svojih obratih in pri kooperantih. Tako so se odločili za povečanje obrata v Vipavi, ki bo zaposloval 200 delavcev, dogovarjajo se za ustanovitev lastnega obrata v Ko-

čevju, ki bo za začetek sprejel 60 delavcev, nove oblike poslovno tehničnega sodelovanja navezujejo v Izoli in drugod.

Kolektiv Tovarne čipk in vezenin predvideva, da bodo v naslednjem srednjeročnem obdobju svojo proizvodnjo potrojili. Ker bodo za to potrebovali tudi veliko kvalificiranih veziljcev in čipkarjev, ki pa jih sedaj nihče ne šola, saj jih v merilu države potrebujejo skoraj izključno samo na Bledu, pripravljajo za njihovo izobraževanje v sodelovanju s kranjskim tekstilnim šolskim centrom in republiškim zavodom za šolstvo poseben izobraževalni program. Po njem naj bi letno usposobili od 30 do 40 kvalificiranih delavcev te stroke. M. S.

Prva trim steza na Koroškem

● Ob pomoči delovnih organizacij jo je uredila občinska zveza za telesno kulturo Ravne na Koroškem ● V načrtu tudi drugi objekti za rekreacijo zaposlenih in občanov

Zgledno dejavnost je občinska zveza za telesno kulturo Ravne na Koroškem izpričala spet te dni s pomembnim uspehom. V Kotljah, kraju, oddaljenem od Raven na Koroškem 6 kilometrov, so uredili prvo TRIM stezo na Koroškem. Progo so uredili po načrtih inž. Mira Kostanjevca, za ureditev pa so se zavzele tudi delovne organizacije: Želazna Ravne na Koroškem, Gozdarski obrat Ravne, Kmetijska zadruga Prevalje, poslovna enota Gradisa Ravne ter občinski sindikalni svet Ravne na Koroškem. Pri urejanju TRIM steze so se izkazali tudi pripadniki JLA iz Dravograda, ki so pomagali pri urejanju zemljišča in so opravili vsa najtežja zemeljska dela.

Prva TRIM steza na Koroškem, ki je v Kotljah, je dolga 2 kilometra in ima 22 postaj. Kot nalašč je za rekreacijo mladih in starih, saj je speljana po gozdičku. Še posebej bo nova TRIM steza dobrodošla zaposlenim v ravenski železarni, ki se bodo po napornem delu v zadušljivem ozračju tovarne lahko že samo s sprehodom po TRIM stezi naužili prepotrebne svežega zraka.

Ureditev TRIM steze v Kotljah predstavlja začetek prizadevanj ravenske občinske zveze za telesno kulturo, da v prihodnje kar najbolj organizirano poskrbi tudi za dnevno rekreacijo zaposlenih iz Mežiške doline. V načrtu imajo na Ravnah na Koroškem in v drugih večjih krajih te občine ureditev tudi še nekaterih drugih objektov za vsakodnevno rekreacijo zaposlenih oziroma občanov.

(ma)

Sredi septembra IX. letne športne igre slovenskih železarjev

V soboto, 16. septembra, bodo na Jesenicah v Športnem parku pod Mežakljo IX. letne športne igre Združenega podjetja slovenskih železarjev. Najboljši športniki - železarji iz Štor, Raven in z Jesenic se bodo pomerili v atletiki, kegljanju, odbojki, nogometu, košarki in streljanju. Športnih iger se bodo udeležile tudi ženske. Zmagovalne ekipe v posamez-

nih panogah bodo prejele pokale, drugo in tretje uvrščene pa plakete. Vsi tekmovalci, ki se bodo uvrstili do tretjega mesta, bodo dobili kolajne, po deset nastopajočih iz vsake tovarne pa tudi praktična darila.

Prireditelj letošnjih IX. letnih športnih iger slovenskih železarjev je tovarniški odbor osnovne organizacije sindikata Želazarne Jesenice, za organizacijo pa

bodo poskrbeli komisija za šport in rekreacijo, atletski klub Jesenice, strelsko društvo „Matija Verdnik“, klub za kegljanje na asfaltu Jesenice, odbojkarški klub Jesenice, nogometni klub Jesenice in košarkarski klub Jesenice.

„Kakor vse dosedanje športne igre, tako letne kot zimske, naj bodo namenjene tudi letoš-

nje predvsem zblizevanju vseh treh železarskih kolektivov...“ poudarjajo organizatorji letošnjega prijateljskega srečanja pod Mežakljo. „Igre naj bodo namenjene poglobljanju in utrjevanju naših prijateljskih vezi. Rezultati v posameznih športnih disciplinah pa naj bodo drugotnega pomena! Kot nas združuje delo, naj nas združujeta tudi šport in rekreacije!“

Nova številka »Telesne kulture«

Te dni je izšla v Ljubljani letošnja tretja številka „Telesne kulture“, revije za teoretična in praktična vprašanja telesne vzgoje, športa in rekreacije. Tudi ta številka prinaša na svojih osemindesetih straneh obilo zanimivega branja, predvsem strokovnega, kar je še posebej razveseljivo, saj prav na tem področju vlada pri nas huda, huda suša. Prispevki so tako s področja vrhunškega športa kot s področja šolske telesne vzgoje in rekreacije, s čimer si nedvomno zagotavlja publikacija potrebno širino in zanimivost.

Naj se skopo dotaknemo le treh objavljenih prispevkov. Stane Lavrič piše o vlogi športa in rekreacije v psihofizični rehabilitaciji. Gre za obširno informacijo o prvem jugoslovanskem simpoziju na temo psihofizična rekreacija invalidov, ki je bil

konec minulega leta v Beogradu. Na simpoziju je sodelovalo poleg dvesto domačih strokovnjakov tudi več tujih gostov, med njimi svetovno znana imena v invalidskem športu.

O „pomembnem mejniku v slovenski telesni kulturi“ razpravlja v novi številki telesne kulture Zoran Naprudnik. Med drugim piše naslednje: „Minilo je več kot leto dni, odkar so predstavniki občinskih zvez za telesno kulturo in republiških strokovnih organizacij v Portorožu skupaj obravnavali položaj telesne kulture v Sloveniji in sprejeli dokument, s katerim so opredelili svoja stališča do nekaterih najbolj aktualnih problemov. Ob tej priložnosti so udeleženci posvetovanja poudarili najujnost povečanja števila amaterskih in profesionalnih strokovnih kadrov. Portoroški sklepi so tudi ponovno opozo-

rili organe in organizacije, ki so odgovorni za nadaljnji razvoj telesne kulture v Sloveniji, na zagotovitev bolj stabilnih načinov financiranja telesne kulture, povsem na novo pa so jih zadolžili, da poiščejo takšno obliko organiziranosti telesne kulture, ki bo povezovala organizacije za telesno kulturo z vsemi tistimi činitelji, ki so pred družbo soodgovorni za zdrav rod, ki bo vsestransko sposoben za uspešno delo, dolgo življenje in obrambo domovine. Prav tema dvema obvezama oziroma sklepoma je bila v času od sestanka v Portorožu pa do danes posvečena največja pozornost. Izvajalci sklepov so ta dva predloga izoblikovali v dva osnutka zakonov, ki sta te dni po obravnavi v odborih in zborih skupščine prešla v javno razpravo. Oba izredno pomembna dokumenta, s katerima se telesna kultura enakopravno vključuje v spremembe

našega družbenopolitičnega sistema, poglobljata samoupravne odnose in zagotavljata finančna sredstva, sta največji pridobitvi prizadevanj telesnokulturnih delavcev v zadnjem času, saj se z zakonom urejajo vsi tisti odnosi v telesni kulturi, ki bi morali biti rešeni že prav na začetku povojne rasti naše telesne kulture...“

Zanimiv, čeprav zelo kratek, je med drugimi tudi prispevek o „Zeleni knjigi“. Konec meseca aprila je namreč izšla v Ljubljani težko pričakovana „Zelena knjiga“ o ogroženosti okolja v Sloveniji, pri kateri je sodelovalo s prispevki kar šestdeset vodilnih domačih strokovnjakov z naravoslovnih, medicinskih, tehniških in družbenoslovnih področij. „Zelena knjiga“ je posvečena slovenski javnosti in konferenci Združenih narodov o človekovem okolju, ki je bila letos junija v Stockholmu.

TOLMIN

Igre Primorske konec septembra

Tradicionalne športne sindikalne igre Primorske bodo letos v Tolminu, in sicer zadnje nedeljo v septembru. Tudi letos se bodo primorskim športnikom pridružili predstavniki Notranjske, to bodo najboljši športniki občinskih sindikalnih svetov Cerknica in Logatec.

Organizator letošnjih iger bo sprejemal prijave do 4. septembra, že sedaj pa računa na množično udeležbo. Predstavniki komisije za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu Tolmin, ki so prevzeli organizacijo iger v svoje roke, so nam povedali, da bodo letošnje igre še posebno slovesne, saj bodo posvečene tudi 25-letnici priključitve Primorske Jugoslaviji. In še to: tako kot lani se bodo tudi letos pomerili najboljši športniki Primorske in Notranjske v osmih športnih panogah: malem nogometu, odbojki, košarki, balinanju, kegljanju, streljanju, namiznem tenisu in šahu.

Tudi v Slovenj Gradcu

Občinski sindikalni svet Slovenj Gradec je že začel z akcijo, da bi tudi v središču Mislinjske doline uredili TRIM stezo. Verjetno bodo za pomoč pri izbiri terena in pri izdelavi načrtov zaprosili strokovne sodelavce za rekreacijo pri OSS Celje. Po prvih predlogih omenjajo kot možnost za izgradnjo TRIM steze Gmajno, kjer so že urejena smučišča.

Nekaj denarja za ureditev TRIM steze bo dal občinski sindikalni svet Slovenj Gradec, ki si bo prizadeval, da bo za akcijo in sodelovanje pri gradnji pridobil tudi kar največ delovnih organizacij iz Mislinjske doline.

Če bo šlo vse po sreči, bodo TRIM stezo v Slovenj Gradcu uredili že do letošnjega praznika republike, 29. novembra.

(An)

g.beltrame
TRIESTE - Corso Italia 25 - Trst

ZENSKA KONFEKCIJA - MOŠKA KONFEKCIJA
OTROŠKA KONFEKCIJA - POROČNE OBLEKE

Največja izbira konfekcije v Trstu

Trim steza v Mostecu zelo obiskana

„Vendarle se je nekdo začel zanimati tudi za nas, ki večino dneva presedimo na delovnem mestu, zaprti med štirimi stenami. Zadnje čase opažamo, da je še nekje nekdo, ki ga zanima naše zdravje, počutje in delovna sposobnost...“

Ko bi vi mladi vedeli, kako smo mi starejši utrjeni od tega „moderna“ utripa mestnega življenja, kako težko prenašamo to betonsko džunglo. Želimo se sprostiti, odpočiti in ubežati tej vsakodnevni dirki s časom. „Toda kam?“, „Nazaj k naravi“ je res zdrava in lepa misel, toda... nekaj podobnega pa ste res dosegli s tole TRIM stezo.

To je čudovita telovadnica v naravi. Nekaj takega smo ljudje v Ljubljani že dolgo pogrešali. Pa kako ste jo posrečeno postavili, primerna je za stare in mlade, moške in ženske, fante in dekleta. No, saj pravim, vsa čast vam, fantje iz mestne zveze, hvala tudi mestnim sindikatom Ljubljana, Zavarovalnici Sava (enota Ljubljana) ter podjetju Rast. Verjetno se sploh ne zavedate, kakšno dobro delo ste opravili, ko ste... no, kar pogledajte, šele nekaj minut se oblaci v športno oblačilo, pa je šlo že najmanj dvajset ljudi ta čas po stezi. Ko bi vedeli, koliko se jih zvrsti v popoldanskem času, ko ni več tako vro-

če. Za vse je parkirni prostor veliko premajhen,“ mi je še povedal Janez Primožič (47 let) iz Ljubljane in odhitel po TRIM stezi v prijeten hlad smrekovega gozda v Mostecu.

TRIM je prodril med naše občane, spoznali so njegov pomen in korist. Kolikor smo v začetku z nekakšnim nezaupanjem čakali na odziv ljudi, toliko bolj smo sedaj prijetno presenečeni nad številom ljudi, ki izpolnjujejo TRIM kartončke, se udeležujejo rednih TRIM iger, smučajo po TRIM progih. V kreativno aktivnost nam je uspelo vključiti poleg posameznikov tudi družine, saj se je za družinsko tekmovanje velesla-

lom JANA in družinsko plavanje JANA prijavi veliko število družin iz cele Slovenije.

Najbolj razveseljivo pa je dejstvo, da tako veliko število ljudi obiskuje TRIM stezo v Mostecu. Sedaj smo prepričani, da so delovni ljudje dobili prepotrebno športnorekreacijski objekt v naravi, na svežem zraku in v prijetnem okolju.

Z geslom „zdrav duh v zdravem telesu“ akcija TRIM lepo napreduje v zadovoljstvo vseh. Zato naj bo športna aktivnost in TRIM ena od nepogrešljivih sestavin našega življenja in zdravja!

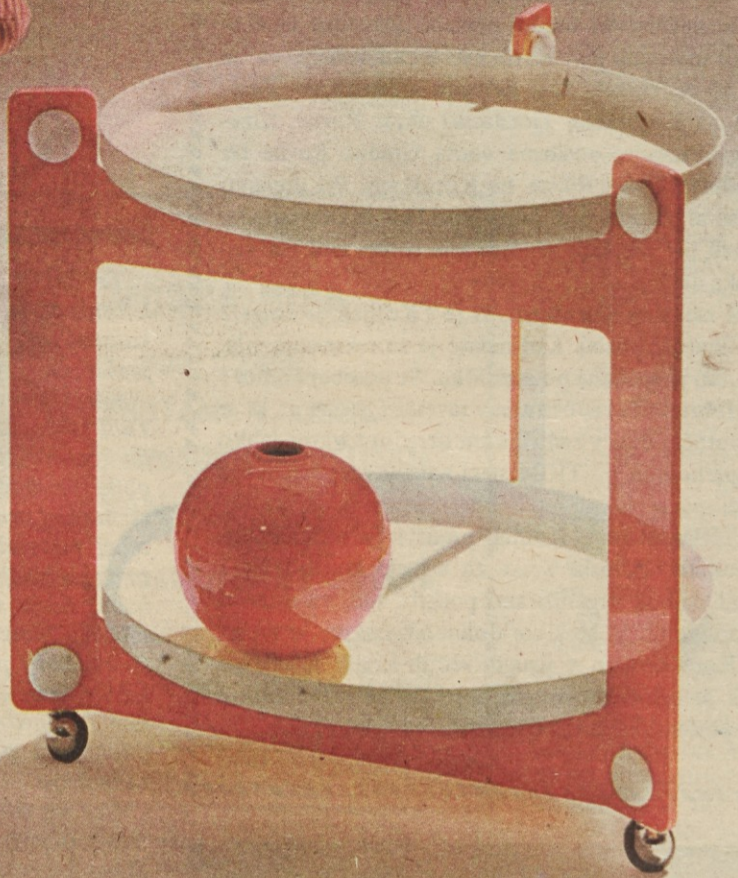
JOŽE DROBNIČ

TRIM steza MOSTEC

Postavitev TRIM steze so omogočili:
MESTNI SINDIKAT LJUBLJANE
ZAVAROVALNICA SAVA - ENOTA LJUBLJANA
KOMUNALNO PODJETJE RAST

sedežni element "fjord"

meblo 65000 nova gorica telefon 22611

Razprodaja učenosti

Tri dni je bila v ljubljanskih Križankah naprodaj učnost po globoko znižanih cenah. Učenost za vse razrede osemletke in gimnazije ste lahko dobili tudi za polovično ceno. Pri današnjih cenah šolskih knjig je bilo zanimanje za sejem že prvi dan zelo veliko. Pravo sejmsko vzdušje je ves dan motil dež. Kupcev ni bilo veliko, zato so bile cene še nižje. Zakon ponudbe in povpraševanja poznajo že torej naši najmlajši, čeprav se o njem niso še nikoli učili.

„Potrebujete za sedmi razred? Seveda imam, čisto vse. Kar pogledajte, tu je zemljepis, tu berilo, pa priroda...“

„Moje so lepše in kot nove izgledajo.“

„Jaz pa dam še poseben sejmski popust. Celih pet procentov.“

„Pri meni pa dobite vse skupaj. Vse, kar rabite za sedmi razred. Pa še prima strip vam dam za povrh.“

Babica, ki si je vzela pri nakupu šolskih knjig za vnuka pravico odločanja, za samoupravljanje očitno ni imela poslušna. Nisem čakal do konca kupčije, imel pa sem občutek, da je zanjo pet procentov več, kot pa strip.

Posebne gneče prvi dan res ni bilo. Največ, posebno mladih kupcev se je zbiralo okrog skupine fantov in deklet, ki so navijali gramofon.

„Za vse razrede gimnazije lahko dobite knjige pri nas. Če niso ravno nove, so pa učene in prav noben list ne manjka v njih.“

„Pa saj so skoraj čisto mokre.“

„Tovariši!“, je resno povzdignila glas ena od deklet.

„Učenost se vendar na dežju ne stopi, to najbrž veste.“

„Čakaj no,“ je mirila filozofsko razgredo tovarišico njena prijateljica. „Za vsako knjigo, ki jo kupite pri nas,“ se je obrnila k meni, „vam zavrtimo popevko. Lahko jo sami izberete.“

Kup plošč, ki je bil skoraj večji od tistega s šolsko učnostjo, je bil dokaz, da je izbira reklamnih oziroma nagradnih popevk res velika in za vsak okus.

Ona: „Pelji me na luno fant“

On: „Ne, danes pa greva na knjižni sejem v Križanke.“

Tako je pisalo na velikem plakatu, ki ga je mlada podjetnica obesila na svoj prodajni pult.

„Ugodna zamenjava,“ je zagotavljal plakat. Pa še ceneost je obetal in še nekaj zastoj obljubljal.

„Najboljše stripe imam in najbolj divje kriminalke, da o kavbojkah ne govorim. Lahko tudi tu berete.“

Najbrž sem malo čudno pogledal, zato je utihnil.

„Čakaj no, ali ni to sejem šolskih knjig?“

Cudno! Nobene zadrege ni pokazal.

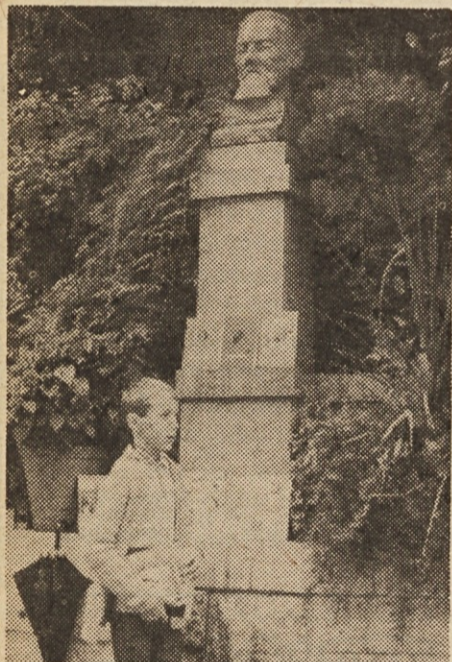
„Šolske, seveda! Samo, da se te bero pod klopjo. Ali ni bolje, da vaš sin pri dolgočasni uri bere strip, kot pa da klepeta s sosedom in s tem moti profesorja.“

Skoraj nisem mogel verjeti, ko sem ugotavljal, da na sejmju šolskih knjig prav gotovo najmanj tretjina prodajalcev ponuja stripe, kavbojke, kriminalke ali skratka tisto, čemur mi pravimo šund.

Sicer pa, ob tolikih norih idejah mladih prodajalcev se je tudi meni utrnila nora ideja. Organizirajmo sejme „rabljenih“ kriminalk in stripov pa bomo šund izkoreninili. Neumno, morda tudi ne. Če bo vsako knjižico stripov prebralo deset otrok, bo naklada padla za devedesetkrat. Pri tako zmanjšani nakladi pa se založnikom ne bo izplačalo več tiskati in bodo izdajanje šunda opustili. Neumno, ali ne? Je že najbrž bolje, da jih smatramo kot neobvezno šolsko čtivo in jim damo mesto na sejmju šolskih knjig.

Pa pustimo tiste, ki prihajajo na sejem zaradi kriminalk in stripov ali pa na vse mogoče načine preizkušajo svoje trgovske sposobnosti. Večina je resnih, ki prodajo svoje knjige zato, da bi dobili denar izključno za šolske knjige. Tudi te bodo zopet rabljene. Vsaj pol ceneje jih lahko dobijo, kar pa pri današnjih cenah in pri številnih družinah, žal, že odločilno vpliva na družinski proračun.

TEKST IN FOTO:
ANDREJ AGNIC

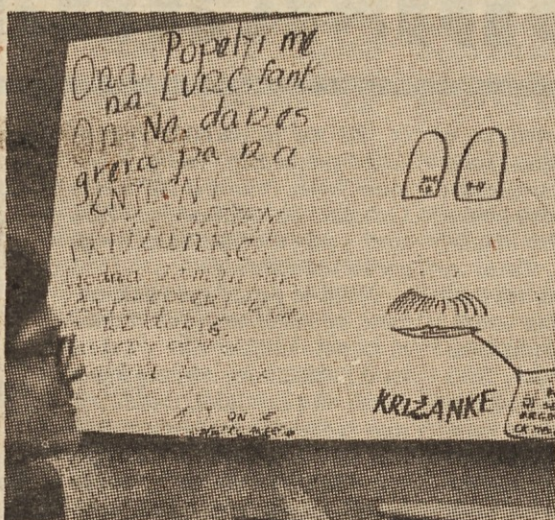
Okolje Plečnikovih Križank je in ni primerno za razprodajo znanja

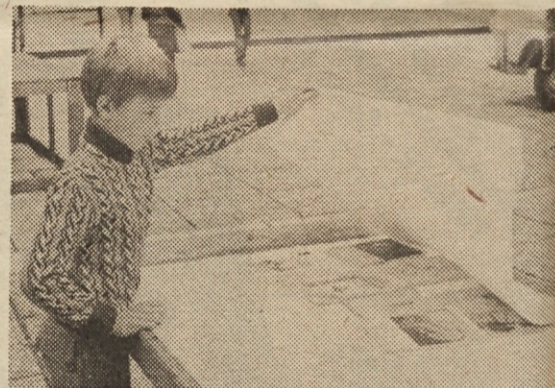
„Pod streho sva, čas imava in če ne bova prodali danes, bo morda jutri bolje.“ Pa še kakega fejšta fanta več bosta videli

„Ta presneti dež! Nič nisem še prodala. Sicer pa, ali bom za vse dobila toliko, da bom kupila knjige za letoš? Skoda, danes so poceni, jaz pa še nimam denarja“

Brez reklame ne gre, če pa je še duhovita, je toliko bolje

„Samo hitro pogledajte, da se ne bodo knjige zmočile“

„Same prima stripe imam, kot zanalašč za dolgočasne šolske ure!“

„Ta bo gotovo v redu,“ je odločila babica in z vnukom, sta imela knjigo več za letošnjo šolsko torbo